

Analiza Raportu oddziaływania
inwestycji na środowisko
dz. ew. 464, 465, 466
miejscowość Cieślin
gmina Rozprza

Zamawiający:

Gmina Rozprza
Urząd Gminy w Rozprze
Al. 900-lecia 3
97-340 Rozprza

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań

Analiza Raportu oddziaływania inwestycji na środowisko dz. ew. 464, 465, 466 miejscowość Cieślin gmina Rozprza

Kierownik projektu:

mgr Joanna Masiota-Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr inż. Anna Tomaszewska
mgr Joanna Masiota-Tomaszewska
mgr Joanna Walkowiak

Listopad, 2015 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA ANALIZY RAPORTU	4
1.2. CEL I ZAKRES ANALIZY	4
1.3. PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA I KWALIFIKACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA.....	6
1.4. METODYKA PROGNOZOWANIA ZMIAN ŚRODOWISKA	7
2. LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA	7
2.1. USYTUOWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA.....	7
2.2. ANALIZA INWESTYCJI	8
3. ANALIZA RAPORTU W OPARCIU O LISTĘ KONTROLNĄ.....	10
4. WNIOSKI Z ANALIZY RAPORTU	27
4.1. WSKAZANIA DO UZUPEŁNIENIA	29
4.2. PODSUMOWANIE	38
BIBLIOGRAFIA	39
SPIS TABEL, ZAŁĄCZNIKÓW	40

1. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA ANALIZY RAPORTU

Obowiązek sporządzenia dokumentacji typu raport oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie dwóch budynków kurników brojlerów, budynku inwentarskiego (chlewni) oraz budynku gospodarczego wraz z urządzeniami i niezbędną infrastrukturą techniczną na dz. ew. 464, 465, 466 w miejscowości Cieślin, obręb Wola Niechcicka Stara, gmina Rozprza narzucony został przez odpowiednie akty prawne regulujące sprawy środowiskowe. Podstawy prawne sporządzenia przedłożonego raportu omówiono dokładnie w kolejnych rozdziałach: *Cel i zakres analizy*, a także *Podstawy formalno – prawne*.

Niniejsza Analiza jest natomiast dokumentacją mającą charakter merytoryczny i metodyczny, jest jednak sporządzana przez inny, zewnętrzny zespół specjalistów. Analiza jest dokumentem sporządzanym na zlecenie Gminy Rozprza, jako materiał dowodowy w toczącym się postępowaniu o wydanie decyzji środowiskowej.

1.2. CEL I ZAKRES ANALIZY

Celem niniejszego opracowania jest omówienie przedłożonego organowi gminy Rozprza Raportu oddziaływania inwestycji na środowisko oraz analiza jego zawartości merytorycznej i formalno-prawnej.

Niniejsza dokumentacja w sposób kompleksowy i obiektywny (nie subiektywny, z perspektywy interesu Inwestora) przeanalizuje wszystkie oddziaływania związane z funkcjonowaniem tego typu obiektu, ze szczególnym zwróceniem uwagi na te znaczące i negatywne oraz skumulowane oraz oddziaływania na sferę społeczną. Załącznikami do niniejszej analizy są analizy akustyczne oraz emisji gazów i pyłów w celu skontrolowania prawidłowości przedstawionych przez Inwestora obliczeń.

Obowiązek przeprowadzenia postępowania wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwanej dalej ustawą OOŚ (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.).

Zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. – OOŚ, raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać:

1. opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
 - a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie budowy i eksploatacji lub użytkowania,
 - b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych,
 - c) przewidywane rodzaje i ilości zanieczyszczeń, wynikające z funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia,
2. opis elementów przyrodniczych środowiska, objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
3. opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

4. opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia,
5. opis analizowanych wariantów, w tym:
 - a) wariantu proponowanego przez wnioskodawcę oraz racjonalnego wariantu alternatywnego,
 - b) wariantu najkorzystniejszego dla środowiska, wraz z uzasadnieniem ich wyboru,
6. określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko,
7. uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko, w szczególności na: ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze, powierzchnię ziemi z uwzględnieniem ruchów masowych, klimat i krajobraz, dobra materialne, zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków oraz wzajemne oddziaływanie między tymi elementami,
8. opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z:
 - a) istnienia przedsięwzięcia,
 - b) wykorzystywania zasobów środowiska,
 - c) emisji,
9. opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru,
10. jeżeli planowane przedsięwzięcie jest związane z użyciem instalacji, porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska,
11. wskazanie, czy dla planowanego przedsięwzięcia konieczne jest ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27.04.2001 r. Prawo Ochrony Środowiska oraz określenie granic takiego obszaru, ograniczeń w zakresie przeznaczenia terenu, wymagań technicznych dotyczących obiektów budowlanych i sposobów korzystania z nich,
12. przedstawienie zagadnień w formie graficznej,
13. przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
14. analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem,
15. przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru,
16. wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano, opracowując raport,

17. streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie w odniesieniu do każdego elementu raportu,
18. nazwisko osoby lub osób sporządzających raport,
19. źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

1.3. PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA I KWALIFIKACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Niniejsza Analiza oceny oddziaływania na środowisko dotyczy oddziaływania planowanego przedsięwzięcia polegającego na budowie dwóch budynków kurników brojlerów, budynku inwentarskiego (chlewni) o obsadzie kwalifikującej przedsięwzięcie do znacząco oddziałujących na środowisko i dla którego wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, na podstawie § 2, chów lub hodowla zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP), kwalifikuje się jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Planowane przedsięwzięcie jest objęte obowiązkiem uzyskania pozwolenia zintegrowanego, co jest związane z wielkością obsady zwierząt w kurnikach. Planowane przedsięwzięcie będzie polegać na chowie 30 000 sztuk zwierząt w każdym z dwóch kurników (łącznie 60 000 sztuk) oraz 1 700 sztuk trzody chlewnej. Obowiązkiem uzyskania pozwolenia zintegrowanego objęte są zakłady hodowlane o obsadzie 2 000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg oraz 40 000 stanowisk dla drobiu (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości - Dz. U. z 2014 r., poz. 1169).

Głównymi podstawami prawnymi z zakresu ferm trzody chlewnej i drobiu, gospodarki gnojowicą oraz kwestii ochrony środowiska są następujące akty:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1651),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r., poz. 469),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235),
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1789),
- Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2015 r., poz. 625).

Ponadto przy opracowywaniu dokumentacji wykorzystane zostały akty wykonawcze do ww. ustaw w postaci rozporządzeń oraz dyrektyw UE, a także dokumenty referencyjne BREF.

1.4. METODYKA PROGNOZOWANIA ZMIAN ŚRODOWISKA

Charakter planowanego przedsięwzięcia warunkuje bardzo szerokie podejście w zakresie prognozowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Metody podjęte w celu określenia możliwego oddziaływania zależne są od rodzaju wpływu oraz od wartości zasobów kulturowo - przyrodniczych oraz innych elementów środowiska przyrodniczego, które będą narażone na oddziaływanie przedsięwzięcia.

Podstawowym elementem prognozowania zmian środowiska przyrodniczego jest analiza aktualnego stanu środowiska w obrębie planowanego przedsięwzięcia i analiza wpływu obiektu na poszczególne elementy środowiska kulturowego i przyrodniczego.

W oparciu o charakter przedsięwzięcia dokonano identyfikacji zagrożeń dla środowiska przyrodniczego, w tym przewidziano rodzaje zanieczyszczeń wynikających z funkcjonowania inwestycji oraz oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska i środowisko jako całość, które zostały pominięte przez zespół opracowujący raport dla Inwestora.

Następstwem zidentyfikowania rodzajów zagrożeń i zanieczyszczeń jest określenie przewidywanych ilości zanieczyszczeń dla planowanego przedsięwzięcia w poszczególnych fazach jego trwania.

Dla prognozowania ilości zanieczyszczeń posłużono się metodami obliczeniowymi w oparciu o analizy stosowane w tego typu prognozach.

W odniesieniu do uzyskanych wyników obliczeniowych zastosowano metodę porównawczą prognozowania. Polega ona przede wszystkim na porównaniu uzyskanych wyników prognozowania z wartościami normatywnymi określającymi dopuszczalne wartości zanieczyszczeń wprowadzanych do poszczególnych elementów środowiska.

2. LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

2.1. USYTUOWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Planowana inwestycja zlokalizowana zostanie na dz. ew. 464, 465, 466 w miejscowości Cieślin, obręb Wola Niehcicka Stara, gmina Rozprza.

W obrębie planowanego przedsięwzięcia brak jest miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w związku z czym zagospodarowanie terenu określono na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W bezpośrednim sąsiedztwie planowanej inwestycji występują:

- od północy – droga, a za nią zabudowa zagrodowa (należąca do inwestora),
- od południa – tereny rolne,
- od wschodu – tereny rolne i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- od zachodu – tereny rolne oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Biorąc pod uwagę, że dla terenu tej działki nie ma opracowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, konieczne będzie wydanie decyzji o warunkach zabudowy.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym szczegółowo określa warunki, pod jakimi może być wydana decyzja o warunkach zabudowy. Zgodnie z art. 61 ust.

1 tej ustawy wydanie takiej decyzji jest możliwe jedynie w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków:

- co najmniej jedna działka sąsiednia, dostępna z tej samej drogi publicznej, jest zabudowana w sposób pozwalający na określenie wymagań dotyczącej nowej zabudowy w zakresie kontynuacji funkcji, parametrów, cech i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym gabarytów i formy architektonicznej obiektów budowlanych, linii zabudowy oraz intensywności wykorzystania terenu (tzw. dobre sąsiedztwo),
- teren ma dostęp do drogi publicznej,
- istniejące lub projektowane uzbrojenie terenu jest wystarczające do zamierzenia budowlanego,
- teren nie wymaga uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne albo jest objęty zgodą uzyskaną przy sporządzaniu miejscowych planów,
- decyzja jest zgodna z przepisami odrębnymi (w tym przepisami z zakresu ochrony środowiska).

Zwraca się uwagę na warunek wymieniony w pkt. 1 powyżej - dobre sąsiedztwo. W przypadku analizowanego przedsięwzięcia warunek ten nie jest spełniony co powoduje, że lokalizacja przedsięwzięcia na tym obszarze nie jest pożądana. W otoczeniu działek nie ma innego równie dużego gospodarstwa hodowlanego, które kwalifikuje się jako gospodarstwo wręcz o skali przemysłowej, kwalifikujące się jako przedsięwzięcie wymagające pozwolenia zintegrowanego.

Lokalizacja planowanego przedsięwzięcia nie narusza prawa własności osób trzecich. Zwrócić jednak uwagę należy na występujące obecnie konflikty społeczne, które wskazują na to, że planowane przedsięwzięcie może naruszać interesy osób trzecich.

2.2. ANALIZA INWESTYCJI

Niniejsza dokumentacja nie ma charakteru przedłożenia konkretnych wariantów inwestycyjnych w zakresie ulokowania inwestycji polegającej na budowie dwóch kurników i chlewni. Założeniem jest natomiast analiza tych elementów, które w przedłożonym raporcie są z punktu widzenia formalno-prawnego oraz merytorycznego niewystarczające.

Dokument Raportu oraz jego uzupełnienia przedłożone organowi gminy oraz jednostkom uzgadniającym został przez zespół autorski przeanalizowany pod kątem poprawności zawartych w nim informacji, spójności, wnikliwości analiz i fachowości oceny oddziaływań.

Osią niniejszej analizy jest są Wytyczne dotyczące OOS - Weryfikacja ROŚ (raportu oddziaływania na środowisko) z czerwca 2001 roku. Wytyczne zostały opracowane przez Zarząd Zasobami Środowiska (ERM) w ramach umowy badawczej z Dyrekcją Generalną Komisji Europejskiej ds. Środowiska.

Wytyczne mają za zadanie pomóc w przygotowaniu lepszej jakości Raportów Oddziaływania na Środowisko oraz poddaniu ich bardziej efektywnej weryfikacji, tak aby przy podejmowaniu decyzji dostępne były możliwie najlepsze informacje.

Niniejsze wytyczne dotyczą Weryfikacji Raportów o Oddziaływaniu Przedsięwzięć na Środowisko (ROŚ). Dokument ten stanowi jeden z serii trzech dokumentów opublikowanych przez Komisję Europejską i zawierających wytyczne na temat OOS.

Weryfikacja to proces ustalania, czy informacja na temat środowiska przekazana kompetentnemu organowi przez projektodawcę, jako część procedury OOS, jest wystarczająca, aby podjąć decyzję odnośnie zezwolenia na realizację projektu, wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Kompetentne organy zwykle przeprowadzają pewnego rodzaju weryfikację ROŚ przed wykorzystaniem informacji do podjęcia decyzji. Może to być formalna weryfikacja wymagana prawem lub weryfikacja nieformalna. W niniejszym przypadku organ gminy zlecił przeprowadzenie w swoim imieniu takiej weryfikacji firmie zewnętrznej.

Jeżeli z dokonanej weryfikacji ROŚ wyniknie, że jest on niewystarczający, organ gminy będzie miał prawo wystąpić do projektodawcy o dostarczenie dalszych informacji.

Wytyczne opierają się na analizie dokumentacji w oparciu o listę kontrolną, która została przygotowana jako metoda sprawdzenia adekwatności ROŚ w zakresie spełniania wymogów Dyrektywy i ogólnie przyjętej dobrej praktyki OOS. Przez adekwatność rozumiana jest kompletność i stosowność informacji z punktu widzenia jej treści oraz podejmowania decyzji.

Lista kontrolna zawiera dość długą listę pytań dotyczących ROŚ. Należy jednak podkreślić, że głównym celem ROŚ jest dostarczenie prawidłowych informacji. Cechy prawidłowego ROŚ:

- posiada przejrzystą strukturę z logicznym porządkiem na przykład, opisującą istniejące warunki bazowe, przewidywane wpływy (ich naturę, zasięg i wielkość), zakres działań łagodzących wpływ, uzgodnione działania łagodzące, znaczenie nieuniknionych/pozostałych wpływów dla każdego tematu dotyczącego środowiska,
- spis treści znajduje się na początku dokumentu,
- ROŚ zawiera przejrzysty opis procedury udzielania zezwolenia na inwestycję i tego, w jakim stopniu OOS wpisuje się w niego,
- jest odczytywany jako pojedynczy dokument z odpowiednimi odnośnikami,
- jest zwięzły, wyczerpujący i obiektywny,
- jest napisany w sposób bezstronny,
- zawiera pełny opis propozycji realizacji projektu,
- skutecznie wykorzystuje diagramy, ilustracje, zdjęcia oraz inne elementy graficzne dla poparcia tekstu,
- zawiera terminologię spójną z glosariuszem,
- zawiera odniesienia do wszystkich wykorzystanych źródeł informacji,
- zawiera przejrzyste objaśnienie kwestii złożonych,
- zawiera prawidłowy opis metod wykorzystanych do badań każdego tematu dotyczącego środowiska,
- zajmuje się każdym tematem dotyczącym środowiska w sposób, który jest proporcjonalny do jego ważności,
- przedstawia dowody faktycznych konsultacji,
- zawiera klarowne omówienie innych możliwości,
- zawiera zobowiązanie do łagodzenia skutków (przy pomocy programu) i monitorowania projektu,
- zawiera Nietechniczne Streszczenie pozbawione żargonu technicznego.

Analiza dokumentacji złożonej przez Inwestora, w oparciu o niniejszą listę kontrolną składa się z siedmiu oceniających części:

1. Opis projektu.
2. Warianty.

3. Opis środowiska, które może być dotknięte realizacją projektu.
4. Opis możliwych znaczących skutków projektu.
5. Opis działań łagodzących.
6. Streszczenie nietechniczne.
7. Jakość prezentacji.

Przy rozważaniu, czy dana informacja jest wystarczająca do podjęcia decyzji zespół autorski zbadał, czy w informacji tej są jakieś braki, a jeżeli tak, czy są one istotne dla procesu podejmowania decyzji. Jeżeli nie ma braków, wówczas występowanie o dalsze informacje może nie być konieczne.

Jeżeli odpowiedź na pytanie kontrolne brzmi „Nie”, należy zastanowić się, jakie dalsze informacje są konieczne i zanotować je w kolumnie. W takiej sytuacji autorzy analizy wyrazili sugestie, w jaki sposób można uzyskać takie informacje.

3. ANALIZA RAPORTU W OPARCIU O LISTĘ KONTROLNĄ

Tabela 1. Analiza merytoryczna raportu

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
CZĘŚĆ I – OPIS PROJEKTU				
Cele i fizyczne cechy projektu				
1.1.	Czy potrzeba realizacji i cele projektu są wyjaśnione?	TAK	TAK	-
1.2.	Czy opisano program realizacji projektu, z wyszczególnieniem szacunkowej długości oraz daty rozpoczęcia i zakończenia dotyczące budowy, użytkowania i likwidacji?	TAK	NIE	W Raporcie brakuje podstawowych informacji, kiedy Inwestor planuje rozpocząć budowę, w jakim okresie (biorąc pod uwagę okresy lęgowe), jak długo planuje prowadzić inwestycję, jakie ma ewentualne zamierzenia inwestycyjne związane z likwidacją przedsięwzięcia
1.3.	Czy opisano wszystkie główne komponenty projektu	TAK	TAK	-
1.4.	Czy określono lokalizację każdej części składowej projektu, w razie potrzeby – przy pomocy map, planów i diagramów?	TAK	TAK	-
1.5.	Czy opisano plan terenu (lub terenów) zajmowanego przez projekt?	TAK	TAK	-
1.6.	W przypadku projektów liniowych, czy opisano korytarz trasy, ustawienie pionowe i poziome oraz wszelkie tunele i roboty ziemne?	NIE	-	-
1.7.	Czy opisano wszystkie działania włączone w budowę projektu?	TAK	TAK	-
1.8.	Czy opisano wszystkie działania włączone w obsługę projektu?	TAK	NIE	W dokumentacji brakuje informacji na temat działań w zakresie opieki

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
				weterynaryjnej zwierząt, stosowanych środków medycznych, ewentualnych antybiotyków.
1.9.	Czy opisano wszystkie działania włączone w likwidację projektu? (np. zakończenie, demontaż, rozbiórka, rozliczenie, rekonstrukcja terenu, ponowne wykorzystanie terenu, itp.)	TAK	NIE	W Raporcie bardzo skrótowo omówiona jest faza likwidacji przedsięwzięcia w wariantcie całkowitej rozbiórki zabudowań.
1.10.	Czy opisano wszelkie dodatkowe usługi wymagane dla danego projektu? (np. dostępność transportowa, woda, kanalizacja, usuwanie odpadów, energia elektryczna, telekomunikacja) lub rozbudowa (np. drogi, porty, linie wysokiego napięcia, rurociągi)	TAK	NIE	W Raporcie nie omówiono w sposób wystarczający dostępności komunikacyjnej, jakie będzie natężenie ruchu kołowego podczas funkcjonowania przedsięwzięcia, jak to wpłynie na lokalną drogę gminną, czy szerokość ciągów komunikacyjnych jest wystarczająca do obsługi takiego przedsięwzięcia, przez jaki rodzaj zabudowy będą poruszać się samochody ciężarowe dostarczające zwierzęta.
1.11.	Czy w wyniku danego projektu mogą powstać jakiegokolwiek rozbudowy? (np. nowe domy, drogi, infrastruktura wodna i kanalizacyjna, wydobywanie kruszywa)	TAK	NIE	Biorąc pod uwagę wielkość analizowanych działek pod przedsięwzięcie zachodzi możliwość rozbudowy inwestycji co nie zostało zasygnalizowane w dokumentacji.
1.12.	Czy jakiegokolwiek istniejące działania zostaną zmienione lub zakończone w wyniku danego projektu?	TAK	TAK	-
1.13.	Czy określono jakiegokolwiek inne istniejące lub planowane działania rozwojowe, których skutki mogłyby zostać skumulowane ze skutkami projektu?	TAK	NIE	Raport nie odnosi się do kwestii rozwojowych.
Rozmiar projektu				
1.14.	Czy obszar gruntu zajmowany przez każdy ze stałych składników projektu jest oznaczony ilościowo i pokazany na mapie w skali? (w tym wszelkie powiązane porozumienia odnośnie dostępu, kształtowanie krajobrazu i obiekty pomocnicze)	TAK	NIE	Raport nie wskazuje dokładnej lokalizacji pól uprawnych, na których będą zagospodarowane nawozy, stąd nie ma możliwości oceny ich położenia względem cieków wodnych.
1.15.	Czy obszar gruntu tymczasowo wymagany przy budowie jest określony ilościowo i przedstawiony na mapie?	TAK	NIE	W raporcie w sposób ogólny został omówiony etap realizacji (budowy) – brak jest lokalizacji placów manewrowych, dróg tymczasowych, omówienia czy grunt zostanie utwardzony, czy

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
				będzie zachodzić konieczność odwodnienia, jakie są parametry zabudowań pod kątem ich posadowienia na głębokość, gdzie będą zlokalizowane maszyny budowlane, jakiego sprzętu będzie się używać do budowy, jak zostanie zabezpieczone środowisko przed ewentualnymi wyciekami substancji ropopochodnych.
1.16.	Czy opisano przywrócenie do stanu poprzedniego i późniejsze wykorzystanie terenu zajętego tymczasowo na realizację projektu? (np. obszaru wykorzystywanego dla celów górnictwa lub kamieniołomów)	TAK	TAK	-
1.17.	Czy w ramach projektu zwiększa się rozmiar budowli lub innych konstrukcji? (np. powierzchnia podłogowa i wysokość budynków, rozmiar wykopalisk, powierzchnia lub wysokość siewów, wysokość konstrukcji takich jak nasypy, grzbiety kominów, prąd lub głębokość wody)	TAK	TAK	-
1.18.	Czy opisano formę i wygląd budowli lub innych konstrukcji realizowanych jako część opisanego projektu? (np. typ, wykończenie i kolor materiałów, projekt architektoniczny budynków i budowli, gatunki roślin, powierzchnie gruntu, itp.)	TAK	NIE	W raporcie nie omówiono w sposób wystarczający niniejszych kwestii – brak informacji o materiałach budowlanych, kolorystyce budynków, gatunkach roślin planowanych do nasadzeń w ramach zieleni izolacyjnej.
1.19.	W przypadku realizacji miejskich lub podobnych projektów, czy opisano wielkość i inne cechy nowych populacji lub środowisk biznesowych?	NIE	-	-
1.20.	W przypadku projektów pociągających za sobą przemieszczenie ludzi lub przedsiębiorstw, czy opisano liczby i inne cechy dotyczące tych przemieszczeń?	NIE	-	-
1.21.	W przypadku nowej infrastruktury transportowej lub projektów generujących znaczny ruch komunikacyjny, czy opisano rodzaj, rozmiar, model rozłożenia w czasie i rozmieszczenia geograficznego nowego ruchu komunikacyjnego generowanego lub zmienionego w wyniku opisanego projektu?	TAK	NIE	Projekt nie analizuje natężenia ruchu ciężarowego związanego z dostarczaniem zwierząt na teren inwestycji.

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
Procesy produkcji i wykorzystywane zasoby				
1.22.	Czy opisano wszystkie procesy składające się na realizację projektu? (np. procesy produkcyjne lub techniczne, produkcja podstawowych surowców, metody produkcji rolniczej lub leśnej, procesy wydobywania)	TAK	TAK	-
1.23.	Czy opisano rodzaje i ilości produktów wytwarzanych przez projekt? (mogą to być produkty podstawowe lub przetworzone, dobra takie jak energia lub woda, lub usługi takie jak mieszkania, transport, sprzedaż detaliczna, rekreacja, edukacja, usługi komunalne (woda, wywóz odpadów, itp.))	TAK	TAK	-
1.24.	Czy omówiono rodzaje i ilości surowców i energii koniecznej do budowy i realizacji projektu?	TAK	TAK	-
1.25.	Czy omówiono środowiskowe implikacje zaopatrywania się w surowce?	TAK	TAK	-
1.26.	Czy omówiono efektywność wykorzystywania energii i surowców?	TAK	TAK	-
1.27.	Czy zidentyfikowano i opisano ilościowo wszelkie niebezpieczne materiały używane, przechowywane, obsługiwane lub produkowane w związku z projektem? w trakcie budowy w trakcie użytkowania w trakcie likwidacji	TAK	NIE	W analizie brakuje danych dotyczących odpadów weterynaryjnych stosowanych do leczenia zwierząt.
1.28.	Czy omówiono transport surowców do projektu i liczbę związanych z nim przemieszczeń komunikacyjnych (łącznie z transportem drogowym, kolejowym i morskim) w trakcie budowy w trakcie użytkowania w trakcie likwidacji	TAK	NIE	Nie omówiono szczegółowo natężenia ruchu podczas budowy przedsięwzięcia oraz natężenia i kierunków ruchu pojazdów odbierających i wywożących nawozy z fermy.
1.29.	Czy omówiono ilość miejsc pracy stworzonych lub utraconych w wyniku projektu? w trakcie budowy w trakcie użytkowania w trakcie likwidacji	TAK	NIE	Dokument nie uwzględnia informacji dotyczących rozwoju gospodarczego wsi po wybudowaniu inwestycji.
1.30.	Czy omówiono porozumienia odnośnie dostępu i ilości przemieszczeń komunikacyjnych związanych z przewiezieniem robotników i gości do projektu?	NIE	-	-

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
	w trakcie budowy w trakcie użytkowania w trakcie likwidacji			
1.32.	Czy omówiono zakwaterowanie i świadczenie usług dla pracowników sezonowych i stałych, związanych z projektem? (dotyczy projektów wymagających migracji znacznej, nowej siły roboczej na dany teren na czas budowy lub na dłuższy czas)	NIE	-	-
Odpady i emisje				
1.33.	Czy określono rodzaje i ilości odpadów stałych generowanych przez projekt? (łącznie z odpadami budowlanymi lub powstałymi po rozbiórce, nadmiarem wydobytej ziemi, odpadami procesowymi, produktami ubocznymi, nadwyżką produktów lub odrzutami, niebezpiecznymi odpadami, odpadami komunalnymi lub handlowymi, odpadami rolniczymi lub leśnymi, odpadami powstałymi po uprzętnięciu terenu, odpadami kopalnianymi, odpadami powstałymi po likwidacji) w trakcie budowy w trakcie użytkowania w trakcie likwidacji	TAK	NIE	Raport odnosi się w bardzo skrótowy sposób do powstających odpadów na każdym etapie realizacji, oprócz etapu likwidacji. Nawet w przypadku braku chęci zakończenia przedsięwzięcia, analiza taka powinna zostać uwzględniona, co jest brakiem formalnym. Brak jest informacji o ilości mas ziemnych koniecznych do wydobycia na cele realizacji inwestycji. W raporcie stwierdzono, że nie będzie możliwości zastosowania działań mających na celu zapobieganie i minimalizację ilości powstających odpadów, a jest to jedna z podstawowych zasad gospodarowania odpadami.
1.34.	Czy omówiono skład i toksyczność lub inne ryzyka związane ze wszystkimi odpadami stałymi produkowanymi w związku z projektem?	TAK	NIE	Brak jest informacji o odpadach związanych z leczeniem zwierząt. Brak jest informacji na temat zanieczyszczeń ropopochodnych.
1.35.	Czy opisano metody zbierania, przechowywania, obróbki, transportu i na koniec usuwania tych odpadów stałych?	TAK	TAK	-
1.36.	Czy omówiono miejsca ostatecznego usunięcia wszystkich odpadów stałych?	TAK	TAK	-
1.37.	Czy określono rodzaje i ilości płynnych ścieków generowanych przez projekt? (łącznie z odprowadzaniem i odpływami na terenie, odpadami procesowymi, wodą ochładzającą, oczyszczonymi ściekami, ściekami) w trakcie budowy	TAK	TAK	-

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
	w trakcie użytkowania w trakcie likwidacji			
1.38.	Czy omówiono skład i toksyczność lub inne ryzyka związane ze wszystkimi płynnymi ściekami produkowanymi w związku z projektem?	TAK	NIE	Nawozy produkowane w ramach funkcjonowania przedsięwzięcia nie są kwalifikowane jako odpad, jednak brak jest analizy toksyczności gnojowicy i obornika, analiz związanych z przedostającymi się do nich farmaceutykami pochodzącymi z leczenia zwierząt.
1.39.	Czy opisano metody zbierania, przechowywania, obróbki, transportu i na koniec usuwania tych płynnych ścieków?	TAK	TAK	-
1.40.	Czy omówiono miejsca ostatecznego usunięcia wszystkich płynnych ścieków?	TAK	TAK	-
1.41.	Czy określono rodzaje i ilości emisji gazowych i cząsteczkowych generowanych przez projekt? (łącznie z emisjami w wyniku procesów, emisjami ulotnymi, emisjami pochodzącymi ze spalania ropy naftowej w urządzeniach stacjonarnych i przenośnych, emisjami spalin komunikacyjnych, pyłem pochodzącym z obsługi materiałów, zapachami) w trakcie budowy w trakcie użytkowania w trakcie likwidacji	TAK	NIE	Brak jest analizy emisji w fazie realizacji i likwidacji, a praca sprzętu budowlanego będzie takie emisje powodować. Raport zawiera tylko analizę emisji gazów związanych z produkcją zwierzęcą, pominięto emisje związane ze spalinami. Brak jest omówienia wpływu zanieczyszczeń i ich depozycji w środowisku.
1.42.	Czy omówiono skład i toksyczność lub inne ryzyka związane ze wszystkimi emisjami do powietrza, generowanymi w związku z projektem?	TAK	NIE	Nie wskazano toksyczności spalin generowanych podczas realizacji i funkcjonowania przedsięwzięcia.
1.43.	Czy opisano metody zbierania, przetwarzania, transportu i na koniec uwalniania tych emisji do powietrza?	TAK	TAK	-
1.44.	Czy określono miejsca wypuszczenia wszystkich emisji do powietrza oraz cechy ich uwalniania? (np. wysokość komina, prędkość i temperatura uwalniania)	TAK	TAK	-
1.45.	Czy omówiono zakres regeneracji zasobów ze skutków odpadów i pozostałości? (łącznie z ponownym wykorzystaniem, recyklingiem lub odzyskiwaniem energii z odpadów stałych i ścieków)	NIE	-	-
1.46.	Czy zidentyfikowano i określono	TAK	TAK	-

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
	ilościowo wszelkie źródła hałasu, ciepła, światła lub promieniowania elektromagnetycznego pochodzące od projektu? (łącznie z urządzeniami, procesami, pracami budowlanymi, ruchem komunikacyjnym, oświetleniem, itp.)			
1.47.	Czy omówiono metody oszacowania ilości i składu wszelkich zidentyfikowanych pozostałości i emisji oraz wszelkie trudności?	TAK	TAK	-
1.48.	Czy omówiono element niepewności związany z obliczaniem pozostałości i emisji?	TAK	NIE	Raport nie odnosi się do pewnych założeń wskaźnikowych i niepewności. biorąc na przykład pod uwagę brak różny wiatrów dla danej lokalizacji rozkład rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń można uznać za schematyczny.
Ryzyko wypadków i zagrożenia				
1.49.	Czy omówiono wszelkie ryzyka związane z projektem? - ryzyka związane z obsługą niebezpiecznych materiałów - ryzyka związane z rozlaniem/wyciekiem, pożarem, eksplozją - ryzyka związane z wypadkami drogowymi - ryzyka związane z awarią lub defektem procesów lub urządzeń - ryzyka związane z narażeniem projektu na katastrofy naturalne (trzęsienie ziemi, powódź, osuwisko, itp.)	TAK	NIE	Raport nie odnosi się w sposób szczegółowy do zagrożeń związanych z sytuacją epidemiologiczną oraz zagrożeniem pożarowym oraz wybuchem zbiorników na gaz.
1.50.	Czy opisano środki zapobiegania i reagowania w razie wypadków i nieprawidłowych zdarzeń? (środki zapobiegawcze, szkolenia, plany awaryjne, plany ratownicze, itp.)	TAK	NIE	
CZĘŚĆ 2 ROZWAŻANIE ALTERNATYW				
2.1.	Czy opisano proces, przy pomocy którego projekt był rozwijany oraz czy opisano inne alternatywy rozważane w trakcie tego procesu?	TAK	TAK	Przedstawione warianty realizacji inwestycji są niewystarczające względem złożoności przedsięwzięcia. Brak jest prawidłowej analizy wariantów.
2.2.	Czy opisano sytuację bazową w przypadku Braku Realizacji Projektu?	TAK	TAK	-
2.3.	Czy alternatywy są realistyczne i stanowią rzeczywiste alternatywy dla projektu?	TAK	NIE	Jedną z zaproponowanych alternatyw jest wariant lokalizacyjny, który ze względu

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
				na brak gruntów i tak nie może być brany pod uwagę. Brak wariantów technologicznych, lokalizacyjnych względem działki, związanych z obsadą, tym samym analizy nie są realistyczne. jest to jedno z poważniejszych uchybień formalnych niniejszej dokumentacji.
2.4.	Czy wyjaśniono główne przyczyny wyboru proponowanego projektu, łącznie ze środowiskowymi powodami tego wyboru?	TAK	TAK	-
2.5.	Czy główne skutki środowiskowe alternatyw są porównane z tymi, jakie może spowodować proponowany projekt?	TAK	NIE	Brak jest skutków środowiskowych alternatyw.
CZĘŚĆ 3 OPIS ŚRODOWISKA, KTÓRE MOŻE BYĆ DOTKNIĘTE SKUTKAMI PROJEKTU				
Aspekty środowiskowe				
3.1.	Czy opisano istniejące formy zagospodarowania terenu, jaki będzie zajęty przez projekt oraz otaczający obszar i czy wskazano czy obszar jest zamieszkały lub czy są osoby korzystające z niego?(łącznie z mieszkaniowym, handlowym, przemysłowym, rolniczym, rekreacyjnym i turystycznym wykorzystaniem terenu oraz z wszelkimi budynkami, budowlami lub innym majątkiem)	TAK	NIE	W Raporcie brak jest analizy demograficznej i gospodarczej wsi oraz zagospodarowania okolicy.
3.2.	Czy opisano topografię, geologię i gleby obszaru, jaki będzie zajęty przez projekt oraz otaczającego obszaru?	TAK	TAK	-
3.3.	Czy opisano znaczące cechy topografii lub geologii obszaru i czy opisano warunki i wykorzystanie gleby? (łącznie ze stabilnością jakości gleby i erozją gleby, wykorzystaniem rolniczym i jakością rolniczą terenu)	TAK	TAK	-
3.4.	Czy fauna i flora, a także siedliska obszaru, jaki będzie zajęty przez projekt oraz otaczającego obszaru są opisane i zilustrowane na odpowiednich mapach?	TAK	TAK	-
3.5.	Czy opisano populacje gatunków i cechy siedlisk, jakie mogą być dotknięte skutkami projektu i czy zdefiniowano jakieś wyznaczone bądź chronione gatunki lub obszary?	TAK	TAK	-
3.6.	Czy opisano środowisko wodne obszaru?	TAK	NIE	Brak jest analizy zasobów wodnych będących w okolicy

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
	(łącznie z bieżącymi i statycznymi wodami powierzchniowymi, wodami gruntowymi, ujściami, wodami przybrzeżnymi i morzem oraz łącznie z wyciekami i osuszaniem)			pod kątem wpływu nawozów na eutrofizację wód.
3.7.	Czy opisano hydrologię, jakość wody i zagospodarowanie jakichkolwiek zasobów wodnych, które mogą być dotknięte skutkami projektu? (łącznie z zagospodarowaniem związanym z siecią wodociagową, rybołówstwem, wędkarstwem, kąpieliskiem, obiektami, nawigacją, usuwaniem ścieków)	TAK	NIE	
3.8.	Czy opisano lokalne warunki klimatyczne i meteorologiczne oraz aktualną jakość powietrza na terenie?	TAK	NIE	Brak jest analizy warunków wietrznych terenu.
3.9.	Czy opisano istniejący poziom hałasu?	TAK	NIE	Brak analizy jakie jest tło akustyczne rejonu przedsięwzięcia, tak aby nałożyć na nie emisję akustyczną pochodzącą ze zrealizowanego przedsięwzięcia.
3.10.	Czy opisano istniejącą sytuację dotyczącą światła, ciepła i promieniowania elektromagnetycznego?	TAK	TAK	-
3.11.	Czy opisano jakiegokolwiek aktywa materialne na terenie, który może być dotknięty skutkami projektu? (łącznie z budynkami, innymi budowlami, zasobami mineralnymi, zasobami wodnymi)	TAK	NIE	Brak jest analizy wpływu inwestycji na dobra materialne w rejonie przedsięwzięcia.
3.12.	Czy opisano jakiegokolwiek miejsca lub właściwości archeologiczne, historyczne, architektoniczne lub inne o znaczeniu społecznym lub kulturalnym na terenie, który może być podzielony na pół przez projekt, w tym miejsca wyznaczone bądź chronione?	TAK	TAK	-
3.13.	Czy opisano krajobraz lub pejzaż miejski terenu, który może być dotknięty skutkami projektu, łącznie z wyznaczonymi bądź chronionymi krajobrazami lub ważnymi widokami bądź punktami widokowymi?	TAK	NIE	Raport nie odnosi się do znacznej zmiany w krajobrazie po uruchomieniu fermy.
3.14.	Czy opisano warunki demograficzne, społeczne i społeczno-ekonomiczne (np. zatrudnienie) na terenie?	TAK	NIE	Brak jest analizy społeczno-gospodarczej rejonu inwestycji (wsi Cieślin)
3.15.	Czy opisano jakiegokolwiek przyszłe	TAK	NIE	Brak jest analizy zmian po

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
	zmiany w którymś z powyższych aspektów środowiska, jakie mogą nastąpić przy braku projektu?			uruchomieniu przedsięwzięcia.
Zbieranie danych i metody badawcze				
3.16.	Czy badany obszar został wystarczająco szeroko zdefiniowany, aby objąć cały teren, który może być znacząco dotknięty skutkami projektu?	TAK	TAK	-
3.17.	Czy skontaktowano się ze wszystkimi stosownymi krajowymi i lokalnymi urzędami w celu zebrania informacji na temat środowiska bazowego?	TAK	TAK	-
3.18.	Czy źródła danych i informacji na temat istniejącego środowiska zostały w stopniu wystarczającym zaopatrzone w odniesienia?	TAK	NIE	Brak odniesienia warunków wietrznych dla terenu.
3.19.	W przypadku, gdy podjęto badania - jako część badań środowiskowych - aby scharakteryzować środowisko bazowe, czy opisano stosowane metody, wszelkie napotkane trudności i niepewności odnośnie do danych?	TAK	TAK	-
3.20.	Czy stosowane metody były odpowiednie w stosunku do celu?	TAK	TAK	-
3.21.	Czy stwierdzono jakiegokolwiek istotne braki w danych na temat istniejącego środowiska i czy objaśniono środki użyte do poradzenia sobie z tymi brakami podczas oceny?	TAK	NIE	Nie stwierdzono braku możliwości przedstawienia róży wiatrów dla danego terenu oraz nie wyjaśniono dlaczego posłużono się danymi w takim a nie innym zakresie i odniesieniu.
3.22.	Jeżeli badania byłyby wymagane w celu właściwego scharakteryzowania środowiska bazowego, ale z jakichś przyczyn nie były one wykonalne, czy wyjaśniono te przyczyny i przedstawiono propozycje badań, jakie mają być podjęte na późniejszym etapie?	TAK	NIE	
CZĘŚĆ 4 OPIS MOŻLIWYCH ZNACZĄCYCH SKUTKÓW PROJEKTU				
Określanie zakresu skutków				
4.1.	Czy opisano proces, przy pomocy którego zdefiniowany został zakres badań środowiskowych?	TAK	TAK	-
4.2.	Czy widać, że przyjęto systematyczne podejście do określania zakresu?	TAK	TAK	-
4.3.	Czy widać, że przeprowadzono pełną konsultację w trakcie określania zakresu?	TAK	TAK	-
4.4.	Czy przedstawiono komentarze i oceny osób konsultowanych?	TAK	NIE	Brak jest odniesienia do negatywnych komentarzy stron

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
				zaangażowanych w proces inwestycyjny.
Prognoza bezpośrednich skutków				
4.5.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla użytkownika terenu, ludzi i majątku i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	NIE	Brak odniesień do skutków względem zasobów materialnych i społecznych.
4.6.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla cech geologicznych i właściwości gleb i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	TAK	-
4.7.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla fauny i flory oraz siedlisk i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	TAK	-
4.8.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla hydrologii oraz jakości i właściwości wody i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	NIE	Brak odniesienia się do wpływu nawozów na zasoby wodne rejonu, jakie będzie dopływ substancji biogennych do wód.
4.9.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla użytkownika środowiska wodnego i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	NIE	
4.10.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla jakości powietrza oraz warunków klimatycznych i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	TAK	-
4.11.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla środowiska akustycznego (hałas lub wibracje) i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	TAK	-
4.12.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla światła, ciepła i promieniowania elektromagnetycznego i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	TAK	-
4.13.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla aktywów materialnych i wyczerpania nieodnawialnych zasobów naturalnych (np. paliw kopalnych, minerałów)?	TAK	NIE	Brak jest analizy skutków bezpośrednich dla dóbr materialnych.
4.14.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla miejsc lub atrakcji o znaczeniu kulturalnym?	TAK	TAK	-
4.15.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla jakości	TAK	NIE	Brak analizy pod kątem wpływu na krajobraz wsi.

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
	krajobrazu oraz widoków bądź punktów widokowych i czy zostały one odpowiednio zilustrowane?			
4.16.	Czy opisano bezpośrednio, najważniejsze skutki dla warunków demograficznych, społecznych i społecznoekonomicznych na danym terenie i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	NIE	Brak obiektywnych analiz względem dóbr materialnych. Analizy są przeprowadzone tylko z punktu widzenia inwestora.
Prognoza skutków wtórnych, przejściowych, krótkoterminowych, trwałych, długoterminowych, przypadkowych, pośrednich, skumulowanych				
4.17.	Czy opisano skutki wtórne dla któregośkolwiek z powyższych aspektów środowiska spowodowane bezpośrednimi wpływami na inne aspekty i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo? (np. skutki dla fauny, flory lub siedlisk spowodowane zanieczyszczeniem gleby, powietrza lub wody lub hałasem; skutki dla użytkowania wody spowodowane zmianami hydrologicznymi lub w jakości wody; skutki dla pozostałości archeologicznych spowodowane by wysuszeniem gleby)	TAK	NIE	Brak jest wnikliwej analizy skutków wtórnych, biorąc pod uwagę zasady funkcjonowania środowiska jako systemu.
4.18.	Czy opisano skutki przejściowe, krótkoterminowe, spowodowane w trakcie budowy lub ograniczonych czasowo faz obsługi lub likwidacji projektu?	TAK	TAK	-
4.19.	Czy opisano trwałe skutki dla środowiska spowodowane budową, użytkowaniem lub likwidacją projektu?	TAK	NIE	Nie wskazano trwałych zmian w środowisku.
4.20.	Czy opisano długoterminowe skutki dla środowiska spowodowane w okresie użytkowania projektu lub przez nagromadzenie zanieczyszczeń w środowisku?	TAK	NIE	Nie wskazano długotrwałych zmian w środowisku.
4.21.	Czy opisano skutki mogące wynikać z wypadków, nietypowych zdarzeń lub narażenia projektu na katastrofy naturalne lub wywołane przez człowieka i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo?	TAK	NIE	Brak jest analizy zagrożeń i wpływu sytuacji awaryjnej na otaczające tereny.
4.22.	Czy opisano skutki dla środowiska spowodowane działaniami pomocniczym wobec głównego projektu? (działania pomocnicze stanowią część projektu, ale zwykle odbywają się	TAK	NIE	Brak jest analizy wpływu inwestycji na przykład na stan dróg lokalnych, a tym samym brak jest propozycji dodatkowych możliwości inwestycyjnych, które

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
	z dala od lokalizacji głównego projektu, np. budowa dróg i infrastruktury dojazdowej, przemieszczenia komunikacyjne, zaopatrywanie się w kruszywo lub inne surowce, generowanie i dostawa energii, usuwanie ścieków lub odpadów)			wpłynęłyby na otaczające środowisko i mieszkańców.
4.23.	Czy opisano pośrednie skutki dla środowiska spowodowane wtórnym rozwojem projektu? (wtórny rozwój wiąże się z innymi projektami, które nie są częścią głównego projektu, ale które zostały zainspirowane realizacją projektu i dotyczą np. zapewnienia nowych towarów i usług na potrzeby projektu)	TAK	NIE	Brak jest w raporcie analizy jak zrealizowana inwestycja może wpłynąć na rozwój gospodarczy rejonu.
4.24.	Czy opisano skumulowane skutki dla środowiska spowodowane przez projekt razem z innymi istniejącymi lub planowanymi działaniami rozwojowymi w danej okolicy? (należy opisać różne przyszłe scenariusze łącznie z najgorszym możliwym przebiegiem wydarzeń).	TAK	NIE	Brak jest w raporcie analizy oddziaływań skumulowanych, czyli obliczeń nakładających się na siebie już istniejących gospodarstw rolnych.
4.25.	Czy odpowiednio określono obszar geograficzny, czas trwania, częstotliwość, odwracalność i prawdopodobieństwo wystąpienia każdego skutku?	TAK	TAK	-
Prognoza skutków dla ludzkiego zdrowia i zrównoważonego rozwoju				
4.26.	Czy opisano bezpośrednio i wtórne skutki dla ludzkiego zdrowia i dobrobytu i czy zostały one odpowiednio określone ilościowo? (np. skutki zdrowotne spowodowane uwolnieniem toksycznych substancji do środowiska, ryzyko zdrowotne wynikające z głównych zagrożeń związanych z projektem, skutki spowodowane zmianami w wektorach choroby wskutek projektu, zmianami w warunkach życia, skutki dla grup szczególnie wrażliwych)	TAK	NIE	Brak analizy oddziaływania inwestycji na zdrowie człowieka, wpływ drobnoustrojów, przedostawania się farmaceutyków do gleb, zasobów wód, lokalnych studni.
4.27.	Czy w odpowiednich miejscach omówiono wpływ na kwestie takie jak bioróżnorodność, globalna zmiana klimatu i zrównoważony rozwój?	TAK	NIE	Brak jest analizy wpływu zanieczyszczeń, gazów cieplarnianych na ogólny trend w regionie.
Ocena znaczenia skutków				
4.28.	Czy omówiono znaczenie lub wagę każdego prognozowanego	TAK	NIE	Brak jest analizy skutków środowiskowych pod kątem

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
	skutku w kategoriach jego zgodności z wymogami prawnymi, a także liczbę, znaczenie i wrażliwość ludzi, zasobów lub innych receptorów dotkniętych jego działaniem?			lokalnej społeczności. Nie określono jaka populacja będzie narażona na emisję pochodzące z przedsięwzięcia.
4.29.	W przypadku, gdy skutki są oceniane na tle standardów lub wymogów prawnych, czy stosowane są odpowiednie lokalne, krajowe lub międzynarodowe standardy i przestrzegane stosowne wytyczne?	TAK	TAK	-
4.30.	Czy pozytywne skutki dla środowiska opisano w takim samym stopniu, jak skutki negatywne?	TAK	NIE	Raport jest opracowany w sposób subiektywnym, nie zakłada zmian negatywnych i negatywnego oddziaływania na środowisko w tym miejscu i ludność.
4.31.	Czy dokładnie wyjaśniono znaczenie każdego skutku?	TAK	NIE	Analiza skutków realizacji przedsięwzięcia jest zwięzła i nie odnosi się do skutków pośrednich.
Metody oceny wpływu				
4.32.	Czy omówiono metody stosowane do prognozowania skutków oraz przyczyny ich wyboru, wszelkie napotkane trudności i niepewności w wynikach?	TAK	NIE	Analizy zawierają odniesienie do ogólnie przyjętych zasad a wszelkie oddziaływania zakładają stosowanie dobrych praktyk, brak jest zatem analizy skutków przy założeniu, że na przykład stosowanie nawozów nie będzie prowadzone zgodnie z wytycznymi.
4.33.	W przypadku niepewności co do dokładnych szczegółów projektu i jego wpływu na środowisko, czy opisano prognozy z najgorszym możliwym przebiegiem wydarzeń?	TAK	NIE	Jedynym analizowanym wariantem, jest ten wybrany przez inwestora, stąd brak jest analizy skutków realizacji inwestycji w założeniu najgorszego wariantu.
4.34.	W przypadku trudności w zbieraniu danych potrzebnych do prognozowania lub oceny skutków, czy owe trudności zostały potwierdzone, zaś ich znaczenie dla wyników omówione?	TAK	NIE	Brak jest przedstawienia trudności w prognozowaniu.
4.35.	Czy dokładnie opisano podstawę oceny znaczenia lub wagi oddziaływań?	TAK	NIE	Brak jest obiektywnego, potwierdzonego literaturą fachową opisu możliwych zagrożeń, oddziaływań.
4.36.	Czy opisano wpływ na środowisko na podstawie wdrożenia wszystkich proponowanych działań łagodzących, tj. czy opisano pozostające wpływy?	TAK	NIE	Przedstawiono działania łagodzące, ale nie odniesiono ich w sposób ilościowy do faktycznych emisji, oraz jaka będzie ich redukcja po

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
				zastosowaniu działań minimalizujących negatywny wpływ na środowisko.
4.37.	Czy poziom postępowania z każdym skutkiem jest adekwatny do jego znaczenia dla wydania zezwolenia na realizację projektu? Czy omówienie skupia się na kluczowych kwestiach i unika informacji nieistotnych i niepotrzebnych?	TAK	NIE	Biorąc pod uwagę problematyczność ferm zwierząt w sposób ogólny i jednostronny przeanalizowano skutki emisji gazów na lokalną społeczność, potencjalne zagrożenia, w tym zdrowotne.
4.38.	Czy odpowiednio uwydatniono najcięższe, najbardziej niekorzystne skutki projektu, zaś mniejszy nacisk położono na mniej znaczące skutki?	TAK	NIE	Raport nie odnosi się do faktycznych negatywnych skutków, traktuje o uciążliwościach, tak więc bagatelizuje się rzeczywiste oddziaływania.
CZĘŚĆ 5 OPIS DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH				
5.1.	W przypadku wystąpienia niekorzystnych skutków dla jakiegokolwiek aspektu środowiska, czy omówiono możliwość działań łagodzących te skutki?	TAK	NIE	Raport nie zawiera działań minimalizujących mających zmniejszyć awaryjnie mogące się pojawić negatywne oddziaływania, dokument uwzględnia jedynie bieżące działania minimalizujące wynikające z procesu technologicznego, tym samym nie są to prawidłowo określone działania minimalizujące.
5.2.	Czy dokładnie opisano działania proponowane przez projektodawcę do wdrożenia w celu złagodzenia skutków i czy objaśniono ich wpływ na wielkość i znaczenie skutków projektu?	TAK	NIE	Raport nie zawiera ilościowych danych stwierdzających o ile dane działania minimalizujące wpłynę na zmniejszenie emisji czy oddziaływań, pobór surowców, wykorzystanie energii, wody, paszy.
5.3.	Jeżeli wpływ działań łagodzących na wielkość i znaczenie skutków projektu jest niepewny, czy zostało to wyjaśnione?	TAK	NIE	Brak jest popartych literaturą fachową odniesień zaproponowanych działań minimalizujących w sposób ilościowy skutków realizacji inwestycji.
5.4.	Czy z treści wynika, że projektodawca zobowiązał się w wiążący sposób do wdrożenia proponowanych działań łagodzących, czy też działania łagodzące są tylko sugestiami lub zaleceniami?	TAK	TAK	-
5.5.	Czy wyjaśniono przyczyny, dla których projektodawca wybrał proponowane działania łagodzące?	TAK	NIE	Łączy się to z nieprawidłowo przeprowadzoną wariantowością inwestycji. Brak przedstawienia różnych wariantów skutkuje brakiem doboru faktycznie prawidłowych i skutecznych środków łagodzących, brak

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
				jest odniesienia do możliwych innych realizacji.
5.6.	Czy dokładnie określono odpowiedzialność za wdrożenie działań łagodzących łącznie z finansowaniem?	TAK	NIE	Raport nie zawiera odniesienia w zakresie skutków braku stosowania się do zaleceń niniejszego raportu (np. w przypadku braku prawidłowego stosowania nawozów)
5.7.	W przypadku, gdy złagodzenie znaczących niekorzystnych skutków nie jest wykonalne lub projektodawca zdecydował się nie proponować żadnych działań łagodzących, czy dokładnie wyjaśniono tego przyczyny?	TAK	TAK	-
5.8.	Czy jest oczywiste, że Zespół OOS i projektodawca wzięli pod uwagę pełen zakres możliwych podejść do działań łagodzących, w tym działania podejmowane w celu zmniejszenia lub uniknięcia oddziaływań poprzez alternatywne strategie lub lokalizacje, zmiany w planie i układzie projektu, zmiany w metodach i procesach, technologia „końca rury”, zmiany w planach wdrożenia i procedurach zarządzania, działania podejmowane w celu naprawy skutków lub zaradzenia im oraz działania podejmowane w celu skompensowania skutków projektu?	TAK	NIE	Brak jest analizy w tym zakresie, co łączy się z brakiem prawidłowo przeprowadzonej analizy wariantowej, co jest uchybieniem formalnych dokumentacji zupełnie pominiętym przez organu uzgadniające projekt.
5.9.	Czy zaproponowano kroki w celu monitorowania i kontrolowania pozostających wpływów?	TAK	TAK	-
5.10.	Czy opisano jakiegokolwiek negatywne skutki proponowanych działań łagodzących?	TAK	NIE	Założono, że wszystkie działania łagodzące będą miały jedynie pozytywny wpływ, tak więc nie odniesiono się do oddziaływań pośrednich tych działań.
CZĘŚĆ 6 NIETECHNICZNE STRESZCZENIE				
6.1.	Czy informacja dotycząca środowiska zawiera streszczenie w języku nietechnicznym?	TAK	TAK	-
6.2.	Czy streszczenie zawiera zwięzły, lecz wyczerpujący opis projektu, jego otoczenia, skutków projektu dla środowiska oraz proponowanych działań łagodzących?	TAK	TAK	-
6.3.	Czy streszczenie uwypukla wszelkie znaczące wątpliwości dotyczące projektu i jego skutków	TAK	NIE	Streszczenie jest skróconą formą raportu, nie zawiera najważniejszych kwestii

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
	dla środowiska?			dotyczących uciążliwości i negatywnych oddziaływań, opiera się tylko na opisie inwestycji.
6.4.	Czy streszczenie wyjaśnia proces udzielania zezwolenia na realizację inwestycji oraz rolę OOS w tym procesie?	TAK	NIE	Brak takiego odniesienia do procedury.
6.5.	Czy streszczenie zawiera przegląd podejść do oceny?	TAK	NIE	W streszczeniu brak takiego elementu.
6.6.	Czy streszczenie jest napisane językiem nietechnicznym, z unikaniem terminów technicznych, szczegółowych danych i rozprawy naukowej?	TAK	NIE	Streszczenie jest skróconą formą raportu, a nie wnioskami z niego płynącymi pod kątem przekazu zrozumiałej treści dla zainteresowanych stron.
6.7.	Czy byłoby zrozumiałe dla przeciętnego członka społeczeństwa?	TAK	NIE	W ocenie zespołu streszczenie nie stanowi tekstu zrozumiałego i przedstawiającego problematykę raportu i inwestycji.
CZĘŚĆ 7 - JAKOŚĆ PREZENTACJI				
7.1.	Czy informacja dotycząca środowiska jest dostępna w jednym lub większej ilości egzemplarzy jasno określonych dokumentów?	TAK	TAK	-
7.2.	Czy dokument (dokumenty) jest (są) logicznie zorganizowane i przejrzyste skonstruowane, tak aby czytelnik mógł łatwo odnaleźć informacje?	TAK	NIE	Dokument główny nie zawiera analizy emisji gazów i pyłów, które stanowią załącznik do raportu, tym samym brak jest w nim odniesień do zagadnienia.
7.3.	Czy spis treści znajduje się na początku dokumentu (dokumentów)?	TAK	TAK	-
7.4.	Czy przedstawiono klarowny opis procesu, do którego się stosowano?	TAK	TAK	-
7.5.	Czy prezentacja jest wyczerpująca, ale zwięzła, z unikaniem nieistotnych danych i informacji?	TAK	NIE	Raport nie wyjaśnia w sposób wyczerpujących wszystkich kwestii problematycznych.
7.6.	Czy w prezentacji efektywnie wykorzystano tabele, rysunki, mapy, zdjęcia i inne elementy graficzne?	TAK	TAK	-
7.7.	Czy w prezentacji efektywnie wykorzystano aneksy lub załączniki do prezentacji szczegółowych danych niekoniecznych do zrozumienia głównego tekstu?	TAK	TAK	-
7.8.	Czy wszystkie analizy i wnioski zostały wystarczająco poparte danymi i dowodami?	TAK	TAK	-

Numer	Pytanie kontrolne	Czy dotyczy projektu	Czy jest właściwie omówione	Jakie dalsze informacje są potrzebne?
7.9.	Czy wszystkie źródła danych zostały odpowiednio zaopatrzone w odnośniki?	TAK	TAK	-
7.10.	Czy w całości dokumentu (dokumentów) stosowano konsekwentną terminologię?	TAK	TAK	-
7.11.	Czy prezentacja jest odczytywana jako pojedynczy dokument z odsyłaczami pomiędzy poszczególnymi częściami, aby pomóc czytelnikowi poruszać się po dokumencie (dokumentach)?	TAK	TAK	-
7.12.	Czy prezentacja jest wyraźnie rzetelna i możliwie najbardziej bezstronna i obiektywna?	TAK	NIE	Dokumentacja ma charakter subiektywny, przede wszystkim dlatego, że nie przeprowadzono fachowych wariantów realizacji inwestycji, tylko szczegółowo przeanalizowano jeden wariant realizacji właściwy z punktu widzenia inwestora.

Źródło: Wytyczne do listy sprawdzającej

Tabela 2. Ogólna ocena ROŚ

Lp.	Temat weryfikacji	Ocena	
		Ilość punktów oceny	Ilość punktów niespełniających wymagań
1	CECHY PROJEKTU	46	21
2	ALTERNATYWY	5	2
3	OPIS ŚRODOWISKA	22	11
4	SKUTKI DLA ŚRODOWISKA	38	26
5	DZIAŁANIA ŁAGODZĄCE	10	7
6	STRESZCZENIE	7	5
7	PREZENTACJA	12	3
RAZEM		140	75 co stanowi 53,6 %

Źródło: Wytyczne do listy sprawdzającej

4. WNIOSKI Z ANALIZY RAPORTU

Nawiązując do postępowania administracyjnego prowadzonego przez Gminę Rozprza, w związku z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie dwóch budynków kurników brojlerów, budynku inwentarskiego (chlewni) oraz budynku gospodarczego wraz z urządzeniami i niezbędną infrastrukturą techniczną, sporządza się dokumentację, mającą na celu przeanalizowanie oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko i mieszkańców w rejonie wsi Cieślin, w nawiązaniu do przedłożonego przez Inwestora raportu oddziaływania planowanej inwestycji na środowisko.

W związku z licznymi wnioskami mieszkańców i sprzeciwami społecznymi wynikłymi podczas konsultacji społecznych Wójt Gminy zlecił wykonanie analizy planowanej inwestycji pod kątem jej oddziaływania na środowisko oraz zdrowie mieszkańców oraz prawidłowości przeprowadzonej oceny oddziaływania inwestycji na środowisko na etapie sporządzania raportu.

W nawiązaniu do decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego, organ Gminy niniejszą dokumentację traktuje jako ocenę znaczenia i wartości dowodów (raportu) przedstawionych przez Inwestora w prowadzonym postępowaniu. Prezentowana analiza została wykonana jako ocena poszczególnych dowodów zawartych w przedłożonym przez Inwestora raporcie oddziaływania na środowisko planowanej inwestycji. Zamieszczone w dokumentacji analizy stanowią podstawę do wydania oceny. Jak wskazuje na to ustawa Kodeks postępowania administracyjnego oraz ww. decyzja SKO, nie ma podstaw, na których organ Gminy ma oprzeć ocenę przedstawionych przez Inwestora dowodów. Tym samym, „z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz kierując się wiedzą i doświadczeniem życiowym” organ Gminy zwrócił się do specjalistycznej firmy o wykonanie analizy zgromadzonych w trakcie prowadzenia postępowania materiałów dowodowych, w tym raportu oddziaływania.

Przedstawiony przez Inwestora raport oddziaływania nie zawiera wszystkim elementów wymaganych przez ww. ustawę o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zwraca się uwagę, że w sposób szczątkowy wykonano analizę wariantów realizacji planowanego przedsięwzięcia, w tym na przykład wariant innej lokalizacji, który w ocenie inwestora jest niemożliwy do realizacji ze względu na brak gruntów. Nie wskazuje się jednak na możliwość zwiększenia produkcji na terenie działki Inwestora, gdzie już prowadzona jest działalność rolnicza, zamiast budowy nowych obiektów.

Jak wynika z przedłożonej analizy, przedstawianą analizę oddziaływań można przeprowadzić w sposób bardziej wnikliwy, wskazując także oddziaływania negatywne jakie będą zachodzić w środowisku (nie pomijając faktu, że one w ogóle wystąpią), wskazując jednak, że zastosowanie technologii pozwoli te oddziaływania zminimalizować, jednak co trzeba podkreślić, oddziaływań typu emisja hałasu, związków oraz odorów żadna technologia nie może zminimalizować do poziomu w ogóle nieodczuwalnego przez człowieka, a w przypadku zamieszkałej części wsi Cieślin, konieczne byłoby całkowite wyeliminowanie tych oddziaływań, gdyż znajduje się ona w bliskiej odległości. Produkcja trzody chlewnej oraz drobiu w tak intensywnym wymiarze i wielkości jak to jest planowane w ramach przedsięwzięcia jest nieporównywalnie bardziej negatywnie oddziałujące na człowieka niż utrzymywanie pojedynczych zwierząt gospodarskich na terenie nieruchomości.

Przedstawiana dokumentacja wskazuje pewne modelowe założenia, z których wynika, że przy planowanej inwestycji nie powinno dojść do przekroczeń normatywnych wartości emisji. Analiza przykładowych chlewni czy kurników funkcjonujących na terenie kraju pokazuje jednak, jak szerokie niebezpieczeństwo niesie ze sobą lokalizacja takiego obiektu w pobliżu skupisk ludzkich oraz jakim zagrożeniem jest nawożenie pól gnojowicą i obornikiem (zagrożenie mikrobiologiczne, skażenie wód, z których ujmuje się wody na cele komunalne).

Niniejsza Analiza przeanalizowała wszystkie możliwe oddziaływania pod kątem ich negatywnego skutku, gdyż przy tego typu inwestycjach nie można zakładać, że pewnych oddziaływań w ogóle nie będzie. Konieczna jest rzetelna analiza, pokazująca także mogące wystąpić nieprawidłowości, po to aby można je było zminimalizować, albo tak pokierować inwestycją, w tym całkowicie zmienić jej obsadę, aby przede wszystkim mieszkańcy

miejsowości nie ulegli negatywnym, znaczącym oddziaływaniom, na jakie są narażeni w przypadku analizowanej inwestycji.

Podkreślić należy zatem po raz kolejny, że pomimo nieprzekraczalnych wartości emisji zanieczyszczeń i hałasu oddziaływania będą miały negatywny wpływ na ludność. Analizowana inwestycja, w konkretnym przypadku wsi Cieślin, jej położenie w danym rejonie i wpływ czynników zewnętrznych na nią, będzie powodowało negatywne oddziaływania na wieś, na mieszkańców oraz istnieje znaczne zagrożenie dla zasobów środowiska związane z eksploatacją chlewni i kurników oraz gospodarowaniem gnojowicą i obornikiem.

Przy inwestycjach, które negatywnie oddziałują na środowisko wydający decyzje zezwalające na prowadzenie takiej działalności obowiązany jest, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze.

4.1. WSKAZANIA DO UZUPEŁNIENIA

Przedłożony do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej raport oddziaływania inwestycji na środowisko pod względem formalnym spełnia ponad 46 % wytycznych z zastosowanej listy kontrolnej. Wskazuje się, że ponad 53 % wskaźników i pytań zostało ocenionych w kategorii niewystarczającej oceny względem problematyki przedsięwzięcia i jego skali.

Biorąc powyższe analizy pod uwagę organ gminy powinien wnioskować o uzupełnienie raportu o treści zamieszczone poniżej, skierować uzupełnioną dokumentację do ponownej oceny organów uzgadniających i wspólnie z organami podjąć decyzję o wyborze wariantu najkorzystniejszego dla uwarunkowań środowiskowych i społecznych biorąc pod uwagę lokalne warunki i możliwości lokalizacyjne i technologiczne.

Planowane przedsięwzięcie polegające na budowie chlewni i kurników powinno spełniać wszystkie wymagania najlepszych dostępnych technik BAT. Eksploatacja przedsięwzięcia nie może powodować przekroczenia standardów emisyjnych, tym samym oddziaływanie obiektów nie może powodować pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach, a tym bardziej zagrożenia dla ludzi.

Stosowane technologie planowane do wykorzystania na terenie inwestycji muszą zostać oparte na stosowaniu substancji o małym potencjale zagrożeń. Projekt technologiczny, powinien być tak opracowany, aby zakładał racjonalne, jak najmniejsze zużycie wody oraz innych surowców, materiałów i paliw, na każdym etapie eksploatacji. Planowane przedsięwzięcie powinno zostać oparte na założeniu stosowania technologii małoodpadowych. Wymagane są w tym przypadku wysokiej jakości techniki pomiarowe w celu monitorowania emisji, celem zapewnienia zgodności z dopuszczalnymi wartościami emisji zanieczyszczeń. Poszczególne systemy zabezpieczeń zostały opisane w poszczególnych rozdziałach omawiających technologię, skalę przedsięwzięcia, przewidywanych emisjach oraz oddziaływania na środowisko.

Rozwiązania techniczne chroniące środowisko muszą spełniać wymagania najlepszej dostępnej technologii (zawarte w dokumentach referencyjnych BAT, zamieszczonych na stronach Ministerstwa Środowiska). Wśród działań i rozwiązań chroniących środowisko wymienić należy przede wszystkim te wymienione w dokumencie referencyjnym BREF.

Najpoważniejszym uchybieniem formalnym dokumentacji jest brak określenia wariantów realizacji przedsięwzięcia pod kątem stosowanych technologii, rodzajów paszy, wyposażenia obiektów inwentarskich, oczywiście zgodnie z dopuszczalnymi rozwiązaniami

określonymi w BREF. BREF określa jakie są dostępne metody chowu trzody chlewnej i drobiu i w raporcie szczegółowo powinna zostać przeprowadzona analiza różnych systemów utrzymania zwierząt, łącznie z emisją wynikającą z wybranej technologii, tak aby mieć możliwość doboru odpowiednich środków łagodzących i wskazania ilościowego ich skuteczności, a w efekcie określenia w uzgodnieniach organów i decyzji środowiskowej wariantu optymalnego dla środowiska, które nie zawsze pokrywa się z wariantem wybranym przez inwestora.

Raport nie zawiera porównania emisji zanieczyszczeń, w tym amoniaku z różnych sposobów prowadzenia technologii i utrzymywania zwierząt. Konieczne staje się przeanalizowanie rodzajów zastosowanych ściółek w przypadku drobiu oraz analiza, czy chów bezściółkowy w przypadku tuczników jest w danej lokalizacji najbardziej optymalny.

Obecnie stosowane systemy utrzymania dla tuczników, zgodnie z dokumentem BREF, które można zaproponować w ramach wariantowania inwestycji, to:

- całkowicie zarusztowane podłogi, sztuczna wentylacja oraz izolowany głęboki kanał zbierający,
- całkowicie lub częściowo zarusztowane podłogi z podrusztowym systemem podciśnieniowym do częstego usuwania gnojowicy,
- całkowicie lub częściowo zarusztowane podłogi z podrusztowymi kanałami splukiwanymi, gdzie splukiwanie jest wykonywane przy użyciu świeżej lub napowietrzanej gnojowicy,
- całkowicie lub częściowo zarusztowane podłogi ze splukiwanymi rynnami/tubami podrusztowymi, gdzie splukiwanie jest wykonywane przy użyciu świeżej lub napowietrzanej gnojowicy,
- częściowo zarusztowane podłogi ze zredukowanym podrusztowym kanałem gnojowym,
- częściowo zarusztowane podłogi z panelami chłodzącymi powierzchnię gnojowicy,
- częściowo zarusztowane podłogi ze zgarniakiem,
- częściowo zarusztowane podłogi z centralną podniesioną podłogą pełną lub podłogą ze spadkiem z przodu kojca, z kanałem nawozowym ze skośnymi ścianami bocznymi i z nachylnym kanałem nawozowym,
- częściowo zarusztowane podłogi ze zredukowanym kanałem nawozowym, posiadającym skośne ściany i system podciśnieniowy,
- częściowo zarusztowane podłogi z szybkim usuwaniem gnojowicy i ścielonym korytarzem zewnętrznym,
- częściowo zarusztowane podłogi z przykrytym boksem,
- pełna betonowa podłoga w pełni ścielona i nieogrzewana,
- pełna betonowa podłoga ze ścielonym korytarzem zewnętrznym i systemem samospływu ściółki.

Jest powszechnie uznawane, że betonowe ruszty dają większą emisję amoniaku niż ruszty metalowe czy plastikowe, dane dotyczące emisji pokazują różnicę o 6 %.

To samo zachodzi w przypadku analizy chowu drobiu. Brojlery są utrzymywane na ściółce (zwykle siewczka, ale również są stosowane trociny lub strzępy papieru), rozrzuconej na powierzchni całej podłogi budynku. Analiza zastosowanego rodzaju ściółki może dać odpowiedź, czy przy danym rozwiązaniu zmniejszy się ilość obornika, jaki będzie on w stosunku do środowiska, i zasobów glebowych zadeklarowanych do wykorzystania przez okolicznych rolników.

Aby zredukować emisję na przykład amoniaku z budynku kurników należy unikać zamakania ściółki. Z tego powodu została zaprojektowana nowa technika utrzymania (system VEA), gdzie położono nacisk na izolację budynku, systemy poidel (ograniczających rozlewanie) oraz podawanie trocin/wiórów drzewnych. Niektóre nowo opracowywane systemy posiadają wymuszone suszenie, gdzie wdmuchuje się powietrze przez warstwy ściółki i odchodów. Redukcja emisji amoniaku jest znaczna (83 - 94 % redukcji w porównaniu z tradycyjnym systemem utrzymania), jednak są one kosztowne, z widocznym wzrostem zużycia energii i wysokim poziomem zakurzenia. Warunkowo zostały już one uznane za BAT. Brak jest zatem analizy, czy przy zastosowaniu bardziej energochłonnej technologii nie udałoby się zmniejszyć emisję zanieczyszczeń, a tym samym może wybrać bardziej korzystny wariant.

Wariantowaniu powinno się również poddać typy systemów pojenia zwierząt. W praktyce stosowane są trzy typy systemów pojenia zwierząt: niskowydajne poidła kropłowe lub wysokowydajne poidła z miseczką naciekową, koryta wodne lub okrągłe poidła dla drobiu, a dla świń to: smoczkowe poidła w korytach lub miseczkach, koryta wodne lub poidła smoczkowe gryzione. Wszystkie z nich posiadają zalety i wady, które powinny zostać omówione w analizie wariantowej, tak aby zrozumieć i ocenić, czy wybrany wariant jest rzeczywiście najkorzystniejszy dla środowiska, a temu ma służyć raport oddziaływania, na ocenie różnych oddziaływań.

Przedstawiony w raporcie wariant inwestycji polegający na braku realizacji przedsięwzięcia również został nieprawidłowo omówiony. Wariant zero zakłada brak podjęcia realizacji budowy w miejscowości Cieślin. Wariant zerowy polegający na niepodjęciu działań wiązał się będzie z pozostawieniem terenu inwestycji, jako użytków rolnych, na których zachowana zostanie bioróżnorodność oraz będzie mógł on być wykorzystywany przez lokalną faunę. Brak realizacji inwestycji spowoduje brak dodatkowych emisji zanieczyszczeń w danej lokalizacji, o czym nie wspomniano przy omawianiu tego wariantu. Analiza w raporcie wskazuje wyłącznie na wpływ tego wariantu na dobra inwestora, a nie na warunki lokalne.

Jedynym zaproponowanym wariantem jest zastosowanie płyty gnojowej w stosunku do obornika pochodzącego z produkcji brojlerów. Jest to bardzo ograniczony wariant, brakuje w ogóle propozycji w stosunku do chowu trzody chlewnej. Przedłożony jeden wariant nie zawiera ponadto poparcia ilościowego w odniesieniu do mogących powstawać emisji przy zastosowaniu płyty gnojowej, tak aby ukazać, czy rzeczywiście wariant wybrany przez inwestora jest lepszy z punktu widzenia środowiskowego.

Wariantowaniu poddaje się także sposób zagospodarowaniu odchodów zwierzęcych, możliwość wyboru różnych dodatków antyodorowych oraz sam system rozprowadzania i transportowania gnojowicy i obornika.

Stosowanych jest wiele systemów obróbki odchodów zwierzęcych. Niektóre systemy obróbki odchodów są wykonywane jako kombinowane. Inne nowe wciąż pozostają obiektem badań, są rozwijane lub stosowane tylko w kilku gospodarstwach. Na niektórych obszarach obróbka odchodów zarządzana jest centralnie. Odchody zwierzęce są gromadzone z kilku gospodarstw i przerabiane we wspólnych obiektach. Obróbka odchodów przed lub zamiast aplikacji na polu może być wykonywana z następujących powodów:

- aby odzyskać energię (biogaz) zawarty w odchodach,
- aby obniżyć emisje odorów podczas magazynowania i aplikacji,
- aby obniżyć zawartość azotu w odchodach zwierzęcych - ochrona wód powierzchniowych i gruntowych oraz redukcja odorów podczas aplikacji,

- aby ułatwić i podnieść poziom bezpieczeństwa transportu na duże odległości lub do miejsca dalszej obróbki.

Poza obróbką w obrębie gospodarstwa, nawóz od świń czy drobiu może być również (następnie) obrabiany poza gospodarstwem w obiektach przemysłowych takich jak spalarnie, kompostownie czy suszarnie nawozu. Stosowane techniki do obróbki nawozu w obrębie gospodarstwa to: separacja mechaniczna, napowietrzanie gnojowicy, obróbka biologiczna gnojowicy świńskiej, kompostowanie nawozu stałego, kompostowanie nawozu kurzego z korą sosnową, beztlenowa obróbka nawozu, beztlenowe laguny, odparowanie i suszenie gnojowicy świńskiej, spopielenie nawozu od brojlerów, stosownie dodatków do nawozu.

Składniki organiczne są przetwarzane w metan podczas beztlenowego biologicznego rozkładu odchodów. Metan może być pozyskany i używany jako paliwo w gospodarstwie lub jego sąsiedztwie. Odchody mogą powodować przykre zapachy w czasie lub po magazynowaniu. Mogą być one zredukowane podczas przemian tlenowych, beztlenowych lub przy użyciu dodatków (BREF). Związki azotu w odchodach (azotorganiczny, amoniak, azotany i azotyny) mogą być przetworzone do azotu cząsteczkowego (N_2), który jest obojętny dla środowiska. Techniki redukcji zawartości azotu w odchodach to:

- spalanie: utlenianie związków azotu do azotu cząsteczkowego,
- denitryfikacja biologiczna: bakterie przetwarzają azot organiczny i amoniak w azotany i azotyny (nitryfikacja), a następnie w azot cząsteczkowy (denitryfikacja),
- utlenianie chemiczne: wzbogacanie odchodów utleniaczami chemicznymi, podwyższanie temperatury i ciśnienia powodują także utlenianie związków azotu.

Redukuje się zawartość wody i objętość odchodów zwierzęcych. Dodatkowo unieczynnia się mikroorganizmy chorobotwórcze zawarte w odchodach (ogranicza torozprzestrzenianie się patogenów z budynków inwentarskich) i obniżana jest emisja odorów. Czasami niektóre składniki odchodów są oddzielane w celach rynkowych. Często stosowane są następujące techniki:

- filtrowanie: oddzielanie frakcji stałych (zawierają większość fosforu) i frakcji ciekłych (zawierają większość azotu),
- oddzielanie amoniaku: po uregulowaniu pH, NH_3 jest oddzielane z ciekłej części odchodów,
- filtrowanie membranowe: po filtracji wstępnej, zjawisko wstecznej osmozy stosuje się do oddzielenia soli azotu i fosforu z wody,
- strącanie chemiczne: dodawanie MgO i H_3PO_4 powoduje strącanie fosforanu amonowo-magnezowego,
- odparowywanie: ciekłe frakcje odchodów są ogrzewane lub rozprężane, opary są kondensowane i dalej przerabiane,
- suszenie: obornik jest suszony przez otaczające powietrze lub przez ciepło produkowane przez zwieryta, przez spalanie paliw lub biogazu odzyskiwanego z odchodów,
- wapnowanie: rosnące pH powoduje separację NH_3 , wzrost temperatury i redukcję objętości,
- kompostowanie: redukuje zawartość części stałej obornika świńskiego, unieczynnia wiele mikroorganizmów chorobotwórczych podczas degradacji biologicznej,
- granulowanie: obornik może być przetworzony na nawóz granulowany.

Dodatki do odchodów zwierzęcych są grupą produktów składających się z różnych czynników, które w reakcji z odchodami zmieniają ich charakterystykę i właściwości. Takie

produkty są stosowane w studzienkach z odchodami i powodują następujące efekty, w różnym stopniu w zależności od rodzaju dodatku:

- redukcja emisji kilku gazów (NH_3 i H_2S),
- redukcja nieprzyjemnych zapachów,
- zmiana właściwości fizycznych odchodów tak, aby ich użycie było prostsze,
- zwiększenie wartości nawozowej odchodów zwierzęcych,
- stabilizacja mikroorganizmów chorobotwórczych.

Odory są produktem mieszania różnych składników w warunkach beztlenowych. Więcej niż 200 substancji zawartych w odorach zostało już zidentyfikowanych, między innymi takie jak lotne kwasy tłuszczowe, alkohole (indol, skatol, krezol i inne), H_2S i pochodne, amoniak, inne związki azotu (aminy i merkaptany). Istnieje duże zróżnicowanie proporcji i stężeń każdej substancji w danym zapachu. Zależy to od typu farmy, paszy, systemu karmienia i warunków klimatycznych. Stąd też warto jest poddać wariantowaniu również zastosowane pasze dla zwierząt z różnymi dawkami składników pokarmowych.

Wariantowaniu można również poddawać systemy wentylacji, ogrzewania, oświetlenia chlewni i kurników, czyli doboru wszystkich maszyn, urządzeń i sieci infrastrukturalnych na terenie obiektu.

Przechodząc do drugiego ważnego braku z punktu widzenia analizowanej inwestycji w raporcie brak jest informacji o odpadach niebezpiecznych mogących powstawać na terenie przedsięwzięcia.

Na etapie eksploatacji inwestycji powstawać będzie największa ilość odpadów oraz ich charakter będzie zróżnicowany. Na etapie funkcjonowania fermy powstawać będą zarówno odpady niebezpieczne, 18 02 03 - Opakowania po antybiotykach i środkach profilaktyki weterynaryjnej. Co z tym związane brak jest analizy stosowanych środków weterynaryjnych oraz ich depozycji w oddawanych odchodach i ilościach farmaceutyków trafiających do środowiska.

Ważnym aspektem w funkcjonowaniu fermy będzie postępowanie w sytuacjach nagłych i nieprzewidzianych awarii. Do sytuacji takiej podczas chowu przemysłowego należą sytuacje epidemiologiczne niekiedy powodujące wymarcie całego stada zwierzyny. Po zaistnieniu takiej sytuacji prowadzący fermę musi zgodnie z wytycznymi inspekcji weterynaryjnej oraz inspekcji sanitarnej zapewnić utylizację martwych zwierząt, ale również zlikwidować ognisko epidemii. Działania takie są potrzebne w celu zapobiegnięcia kolejnym epidemiom. Brak jest informacji w powyższym zakresie w raporcie, co z punktu widzenia lokalnej społeczności także utrzymującej zwierzęta gospodarskie ważnym aspektem przemawiającym za przedsięwzięciem.

Po zaistniałych sytuacjach epidemiologicznych nawozy nie powinny być wykorzystywane rolniczo do nawożenia pól, ponieważ znajdują się w nich zarodniki chorób wydalone przez zwierzęta. Stanowi to duże zagrożenie dla środowiska naturalnego. Inwestor nie przewidział takiej ewentualności i sposobu zagospodarowania odchodów w tej sytuacji.

Nieodpowiedni sposób produkcji trzody chlewnej i drobiu oraz system gospodarki odpadami, a także gnojowicą jest bardzo dużym zagrożeniem dla środowiska. Należy pamiętać, że każdy podmiot w łańcuchu tego rodzaju działalności rolniczej jest odpowiedzialny za efekty prowadzonej działalności, a tym samym wpływ na środowisko, traktowane jako system połączonych ze sobą ekosystemów. Racjonalna gospodarka (produkcja) rolnicza powinna:

- być dostosowana do warunków lokalnych,

- powodować mniejszą emisję gazów powodujących efekt cieplarniany, emitowanych z odchodów,
- powinna być energooszczędna i minimalizować zagrożenie dla środowiska.

Planowane przedsięwzięcie kwalifikowane jest jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 09.11.2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko).

Zwraca to uwagę na znaczący wpływ na środowisko przyrodnicze wiążący się z możliwością wystąpienia zdarzeń niepożądanych, tj. takich, które mogą prowadzić do powstania szkód, należy rozpatrywać w następujących kategoriach:

- fizyczne zmiany w miejscu lokalizacji,
- zużycie wody, energii, wyczerpywanie zasobów naturalnych,
- stosowanie surowców, wytwarzanie produktów,
- zanieczyszczenia odpadami,
- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
- podwyższona emisja hałasu,
- zanieczyszczenia wód i gruntów,
- inne potencjalne zagrożenia, w tym emisja odorów.

W niniejszej Analizie wskazuje się na niewystarczające omówienie oddziaływań planowanego przedsięwzięcia w szczególności w zakresie oddziaływań skumulowanych względem już działających tego typu gospodarstw na terenie wsi.

Analizy inwestora są niestety jednostronne. Duża koncentracja zwierząt na stosunkowo niewielkich obszarach, wpływa bezpośrednio na pogorszenie się stanu środowiska. Hodowla zwierząt wiąże się z chęcią minimalizowania kosztów przy maksymalizacji zysków, co oznacza niepotrzebne obciążenie środowiska emisją gazów cieplarnianych oraz znaczącymi ładunkami azotu i fosforu.

W stosunku do chowu trzody chlewnej istnieją dwie podstawowe metody hodowli: ściółkowa i bezściółkowa, które poza technologią różnią się od siebie ilością i rodzajem wytwarzanych odpadów. Powstająca w trakcie bezściółkowej produkcji trzody chlewnej gnojowica, w porównaniu do obornika, wykazuje dużo wyższą mineralizację i znacznie większą zawartość zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Tym samym wiąże się z nią większe zagrożenie ekologiczne, o czym nie wspomniano w raporcie, a co ma znaczący wpływ na analizę oddziaływań skumulowanych.

Działania rolnicze na fermach intensywnej produkcji w szczególności świń mogą przyczyniać się do występowania potencjalnych zjawisk środowiskowych:

- zakwaszanie (NH_3 , SO_2 , NO_x),
- eutrofizacja (N, P),
- zmniejszanie warstwy ozonowej (CH_3Br),
- wzrost efektu cieplarnianego (CO_2 , CH_4 , N_2O),
- obsuszanie (wody gruntowe),
- lokalne problemy (odór, hałas),
- rozproszone emisje metali ciężkich lub pestycydów.

Przechodząc do braków w raporcie w zakresie oddziaływań na zasoby przyrodnicze brak jest zwrócenia uwagi na zasoby wodne, co również powinno zostać uzupełnione i na tej podstawie powinno zostać wydane uzgodnienie. Stosowane materiały przy budowie zbiornika na gnojowicę powinny spełniać wymagania odpowiednich norm przedmiotowych oraz aprobat technicznych (np. BN-84/8814-07). Stosowane również muszą być atestowane rodzaje (klasy) betonu (np. zgodnie z normami BN-84/8814-07 lub PN-B-03264:2002).

Zbiornik powinien charakteryzować się nie tylko wodoszczelnością, ale również odpowiednią mrozoodpornością. Wszystkie styki elementów zbiornika powinny być szczelne i zabezpieczone, czego nie omówiono w dokumentacji.

Również podłoże gruntowe przy posadowieniu zbiornika powinno spełniać określone w polskich normach warunki, a Inwestor powinien poprzeć rodzaj gruntu badaniami hydrologicznymi, dla uzyskania pewności, że w danej lokalizacji zbiornik taki może się znajdować. Zbiornik musi zapewniać zachowanie stanów granicznych nośności i użytkowości, a także mieć izolację zabezpieczającą go nie tylko od wewnątrz, ale także od zewnątrz, od wpływów wód gruntowych. Głębokość posadowienia zbiornika musi być dostosowana do minimalnej głębokości strefy przemarzania gruntów (w Polsce w różnych regionach głębokość przemarzania wynosi od 0,8 m do około 1,2 m). Konstrukcja zbiornika powinna zostać zabezpieczona przed zamrażaniem cieczy przez warstwy ochronne. Zaleca się wykonanie próby szczelności zbiornika przed rozpoczęciem eksploatacji obiektu. Te wszystkie elementy techniczne z punktu widzenia ochrony wód zostały pominięte w raporcie.

Konieczny jest również regularny monitoring stanu zbiornika, ponieważ może on ulegać degradacji, na skutek braku bieżących napraw i konserwacji, braku odwodnienia czy wpływem warunków atmosferycznych i gruntowo – wodnych.

Zbiornik będzie to obiekt znacznych rozmiarów, ponieważ zgodnie z przepisami musi on zapewniać pojemność mogącą pomieścić co najmniej 4-miesięczną ilość gnojowicy.

Emisje do wód powierzchniowych są następstwem wymywania i przesączenia składników zawartych w nawozie. Wymywanie azotu jest najwyższe w zimie i na glebach piaszczystych. Jest to wyraźnie widoczne przy aplikowaniu nawozu jesienią i przy nieobsianych zimą polach. Straty fosforu poprzez przenikanie powierzchniowe tuż po zadaniu nawozu następują, gdy pojemność infiltracyjna gleby jest przekroczona lub gdy fosfor związany w cząsteczkach gleby jest wypłukiwany. Jest to szczególnie prawdopodobne, gdy po aplikacji nawozu na polu spadnie ulewny deszcz, lub gdy gleba jest przesiąknięta. Na glebach z małą zawartością materii organicznej wystąpi to rzadko.

Do wód mogą dostawać się również metale ciężkie: Cu, Cr, Fe, Mn, Ni i Zn, ale też Cd, Hg i Pb, co również zostało pominięte w raporcie. Jest kilka źródeł odpowiedzialnych za podaż metali ciężkich do ekosystemu rolnego, wśród nich są stosowane nawozy oraz dodatki paszowe i leki dla zwierząt.

Zaplanowany system gospodarowania gnojowicą, odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz zanieczyszczeń pochodzących z czyszczenia obiektów emitować będzie substancje, jednak musi to być emisja mieszcząca się w dopuszczalnych normach określonych w prawie. Istnieje zagrożenie, że niebezpieczne związki mogą być deponowane w pobliskich wodach powierzchniowych oraz gruntach na skutek ich przenoszenia przez wiatr, czy bezpośrednio przez aplikowanie gnojowicy. Konieczne jest właściwe utrzymanie systemu melioracyjnego, tak aby zapewnić właściwe odwodnienie obszaru oraz prawidłowe funkcjonowanie poszczególnych elementów fermy.

Na terenie planowanej chlewni mogą wystąpić poważne zagrożenia ekologiczne, będące skutkiem nieprzestrzegania wymagań ochrony środowiska podczas procesu technologicznego produkcji trzody chlewnej oraz gospodarki gnojowicą. Na terenie planowanego przedsięwzięcia może zatem wystąpić zagrożenie skażenia wód gruntowych.

Ze względu na oddalenie przedsięwzięcia od wód powierzchniowych oraz specyfikę gospodarowania gnojowicą istnieje zagrożenie, że będzie ono bezpośrednio wpływać na zasoby wodne, także podziemne. Zgodnie z materiałami Państwowego Instytutu Geologicznego do najbardziej typowych ognisk zanieczyszczeń mogących zagrażać wodom podziemnym zalicza się właśnie duże fermy hodowlane, tak więc istnieje realne zagrożenie

ze strony gospodarowania gnojowicą, tym bardziej, że Inwestor nie ma prawa kontroli rolników, którym będzie sprzedawał nawóz.

Art. 11a ustawy o nawozach i nawożeniu nakłada na właścicieli dużych ferm obowiązek opracowania planów nawożenia, które muszą być pozytywnie zaopiniowane przez okręgową stację chemiczno-rolniczą. Tworzenie planów nawożenia jest ważne zarówno z punktu widzenia rolniczego, jak i środowiskowego, gdyż zapewnia prawidłowe określenie dawek nawozu i terminów jego stosowania. Powinny one być dostosowane do warunków glebowych oraz zdolności roślin do przyswajania składników nawozowych.

Niestety, duży poziom ogólności sporządzanych planów w praktyce uniemożliwia efektywne działanie organów odpowiedzialnych za ochronę środowiska.

Prowadzenie gospodarki nawozami naturalnymi jest przyczyną odorów i stopniowego zanikania zbiorników wodnych (tzw. proces eutrofizacji wód).

Funkcjonowanie fermy może doprowadzić do pomniejszenia wartości otaczającego ją środowiska, czyli negatywnie wpływać na krajobraz, o czym nie wspomniano w raporcie. Negatywne oddziaływania, w odczuciu subiektywnym mogą powstać w zakresie oddziaływania na krajobraz.

Mieszkańcy objęci negatywnym oddziaływaniem dużej fermy, na przykład wyczuwalnym okresowo przykrym zapachem lub znaczącym przekształceniem krajobrazu, muszą się liczyć z realnym spadkiem wartości ich gospodarstw.

Z powstaniem dużej fermy wiążą się ograniczenia rozwoju gospodarczego gminy. Hodowla zwierząt to nie tylko zespół budynków, ale również uciążliwe odory i znaczące przekształcenia krajobrazu ze względu na konieczność zagospodarowywania odchodów na stosunkowo dużych arealach. Są to czynniki, które skutecznie blokują możliwość rozwoju agroturystyki lub rolnictwa ekologicznego. Tymczasem coraz więcej osób opowiada się przeciwko hodowli, wybierając czyste środowisko i produkty dobrej jakości. Tym samym, realnym zagrożeniem dla wsi Cieślin oraz całej gminy jest utrata miejsc rekreacji.

Stwierdza się, że planowane przedsięwzięcie będzie oddziaływać na dobra materialne znajdujące się w bliskim sąsiedztwie negatywnie. Powstanie tego rodzaju obiektu może być pewnego rodzaju zapalnikiem do zagospodarowania pobliskich terenów na cele produkcji przemysłowej zwierząt, co może mieć w przyszłości negatywny wydźwięk, w postaci skumulowanych oddziaływań (przy braku mpzp dla tych terenów, na podstawie sąsiedztwa, będą mogły być wydawane decyzje o warunkach zabudowy).

Hodowla zwierząt nie jest obojętna dla jakości i warunków życia ludzi mieszkających w bliskim sąsiedztwie ferm. Dzieje się tak głównie za sprawą uciążliwych odorów oraz zanieczyszczeń wód powierzchniowych i gruntowych w wyniku przenawożenia gleb. Ponadto duża koncentracja odchodów zwierzęcych stanowi zagrożenie mikrobiologiczne.

Wśród bakterii, jakie mogą przedostawać się do wód lub przemieszczać się wraz z powietrzem są: gronkowce, pałeczki z grupy Coli, streptokoki fekalne, laseczki różycy, prątki gruźlicy, chorobotwórcze gronkowce i paciorkowce, wirusy pryszczycy oraz różnorakie grzyby i organizmy pasożytnicze (np. tasiemce). Brak jest analizy zaopatrzenia wsi w wodę oraz zlokalizowanych indywidualnych studni w okolicach działek inwestora, stąd brak jest rozpoznania jakie jest zagrożenie dla mieszkańców w tym zakresie.

Gnojowica jako płynny nawóz zwierzęcy, stanowiący mieszaninę kału, moczu i wody to nawóz wysoce skoncentrowany, o wysokiej zawartości (stężeniu) składników mineralnych, zanieczyszczony mikrobiologicznie, przez co najbardziej niekorzystny ze środowiskowego punktu widzenia. Taki wariant realizacji inwestycji, Inwestor wybrał jednak jako najkorzystniejszy. Ze środowiskowego punktu widzenia, a także społecznego najmniej

oddziałujący na człowieka oraz środowisko byłaby na przykład produkcja trzody chlewnej w oparciu o system ściółkowy.

Z materiałów eksperckich¹ wynika, że istnieje bezpośredni związek pomiędzy sąsiedztwem ферmy, a częstotliwością występowania dolegliwości zdrowotnych, np. bólów głowy, kaszlu, piekących i łzawiących oczu u ludzi mieszkających w pobliżu obiektu.

Niska koncentracja zwierząt w minimalnym stopniu ujemnie wpływa na środowisko i ludzi. Odmiennie sytuacja występuje na obszarach, gdzie zlokalizowana jest duża ferma, z jaką mamy do czynienia w niniejszym przypadku. Występują tam wysokie stężenia szkodliwych gazów, odorów oraz może dojść do skażenia wód gruntowych i powierzchniowych. Funkcjonowanie takiej ферmy jest szczególnie uciążliwe dla mieszkańców okolicznych terenów (należy wziąć uwagę oddziaływania skumulowane).

W związku z realnym zagrożeniem emisją odorów należy wskazać możliwości ograniczenia emisji odorów np. zastosowanie tzw. „kurtyn” antyodorowych na granicy nieruchomości.

Odory będą także emitowane podczas procesu zagospodarowania gnojowicy na polach uprawnych. Do gnojowicy konieczne będzie dodawanie substancji redukujących emisję związków odorotwórczych.

W związku z brakiem obowiązujących podstaw prawnych w zakresie określenia norm emisji odorów oraz sposobów oceny intensywności oddziaływania odorów powołać można się w tym względzie na dostępne normy i możliwości oceny. Norma PN-EN 13725 – Jakość powietrza. Oznaczenie stężenia zapachowego metodą olfaktometrii dynamicznej może pozwolić Inwestorowi na możliwie wiarygodną ocenę emisji substancji odorowych, mając na uwadze zasadę prewencji i zdrowie oraz komfort mieszkańców wsi Cieślin (w celu zapewnienia wspólnej podstawy dla ocen emisji odorantów w krajach UE, opracowano normę EN 13725.2003).

Metoda badawcza polega na obiektywnej ocenie stężenia zapachowego zanieczyszczonej próbki gazowej. Polega na stosowaniu olfaktometrii dynamicznej i zespołu osób oceniających, który musi spełniać określone kryteria wrażliwości węchowej. Stężenie zapachowe mierzy się określając stopień rozcieńczenia konieczny dla osiągnięcia progu wyczuwalności.

Wszelkie uwagi i wnioski mieszkańców powinny zostać uwzględnione przez Inwestora na etapie uzgodnień planowanego przedsięwzięcia. W przypadku utrzymującego się mimo wszystko negatywnego nastawienia lokalnej społeczności wobec planowanych działań, Inwestor powinien zobowiązać się do organizacji wyjazdów do obiektów wykorzystujących technologię proponowaną przez siebie jako najwłaściwszą, na przykład dla mieszkańców wsi, Wójta, radnych oraz sołtysów. Nieprawidłowe jest twierdzenie, że interesy grupy społecznej wsi są bezpodstawne, że mieszkańcy kierują się nieuzasadnionym interesem oraz, że ich zarzuty nie mają pokrycia w faktach. Istnieje realne zagrożenie, które nie może zostać zbagatelizowane w przypadku kiedy inwestycja ma powstać blisko zabudowań mieszkalnych, nawet jeżeli są to tereny wiejskie, użytkowane rolniczo.

Inwestor w sposób schematyczny i nieprawidłowy odniósł się do analizy wariantów realizacji przedsięwzięcia, w tym nie zaproponował rozwiązania konfliktów społecznych na przykład poprzez zmniejszenie obsady ферmy.

¹ Antonowicz Aleksandra, Federacja Zielonych Gaja, 2006

4.2. PODSUMOWANIE

Wszystkie powyższe wskazania, analizy oraz wytyczne oparte o listę kontrolną oraz doświadczenie przy wykonywaniu tego typu dokumentacji mają posłużyć organowi gminy do zweryfikowania zebranego materiału dowodowego oraz w świetle nowych ustaleń wydania decyzji środowiskowej dla inwestycji w prawidłowo określonym wariantcie, przeanalizowanym w sposób fachowy i rzetelny, tak aby organy uzgadniające nie miały wątpliwości co do słuszności podejmowanego przedsięwzięcia. Składane przez inwestora uzupełnienia do wersji początkowej raportu skłaniają do stwierdzenia, że inwestycja nie została przemyślana, a na kolejnym poziomie weryfikacji dokumentacji ciągle pojawiają się nowe wątpliwości i braki formalne.

Niniejsza analiza stanowi wskazanie w zakresie powyższych braków i niejasności oraz częściowo kierunkuje w jakim zakresie dokumentacja powinna zostać uzupełniona.

Zaznaczyć należy, że każde uzupełnienia złożonej dokumentacji powinny opierać się na aktualnych aktach prawnych, co również nie zostało prawidłowo zastosowane w raporcie oddziaływania złożonym przez inwestora.

Analiza przedstawionego Raportu oddziaływania inwestycji na środowisko pozwala na wypunktowanie najważniejszych wniosków:

1. Analizowany Raport nie zawierają wszystkich wymaganych prawem punktów (ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko). Nie została omówiona kwestia racjonalnego wariantu alternatywnego (np. wskazanie proponowanej, ewentualnej lokalizacji planowanego przedsięwzięcia, inna działka inwestora po przeciwnej stronie drogi, możliwa rozbudowa już istniejących budynków, zmniejszenie obsady, inny wariant technologiczny).
2. Analiza oddziaływań została potraktowana ogólnie i wybiórczo. Powinny zostać przedstawione wszystkie oddziaływania, w szczególności skumulowane. Błędnie stwierdzono, że inwestycja będzie oddziaływać tylko w granicach działki, do której inwestor posiada tytuł prawny. Nie kierowano się zasadą przezorności.
3. Błędem jest zaprzeczenie negatywnym oddziaływaniom inwestycji na środowisko, brak podania wystarczających działań zapobiegających tym oddziaływaniom.
4. Zbagatelizowano najbliższe zabudowania mieszkalne.
5. Przy analizie oddziaływań dotyczących emisji zanieczyszczeń, substancji, pyłów oraz odorów nie wzięto pod uwagę wszystkich uwarunkowań przyrodniczych, czyli kierunków wiatrów (brak lokalnej analizy warunków meteorologicznych), braku zadrzewień, ukształtowania terenu.
6. W Raporcie o oddziaływaniu na środowisko wskazano i wielokrotnie powtarzано, że przedsięwzięcie nie wywoła żadnych uciążliwości i nie przewiduje się konfliktów społecznych.
7. W Raporcie przeanalizowano wpływ inwestycji tylko na środowisko przyrodnicze. Pominięto analizę skutków pozaprzyrodniczych, ekonomicznych realizacji inwestycji.

BIBLIOGRAFIA

Wybrane akty prawne

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1651),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r., poz. 469),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235),
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1789),
- Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2015 r., poz. 625).

Literatura i dokumenty programowe

- PN-82/B-01801 - Antykorozyjne zabezpieczenia w budownictwie. Konstrukcje betonowe i żelbetowe. Podstawowe zasady projektowania,
- PN-86/B-01811 - Antykorozyjne zabezpieczenia w budownictwie. Konstrukcje betonowe i żelbetowe. Ochrona materiałowo-konstrukcyjna. Wymagania,
- BN-84/8814-07 - Zbiorniki żelbetowe na gnojowicę. Projektowanie, warunki wykonania i badania techniczne przy odbiorze,
- PN-63/B-06251 - Roboty betonowe i żelbetowe. Wymagania techniczne,
- Komisja Europejska - Zintegrowane Zapobieganie i Kontrola Zanieczyszczeń (IPPC – Integrated Pollution Prevention and Control) - Dokument Referencyjny o Najlepszych Dostępnych Technikach dla Intensywnego Chowu Drobiu i Świń, Ministerstwo Środowiska,
- Wytyczne dotyczące OOŚ - Weryfikacja ROŚ z czerwca 2001 roku, opracowane przez Zarząd Zasobami Środowiska (ERM) w ramach umowy badawczej z Dyrekcją Generalną Komisji Europejskiej ds. Środowiska,
- dokumentacja technologiczna dotycząca prowadzonego postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej,
- Jak przeciwdziałać negatywnym skutkom funkcjonowania ferm przemysłowego tuczu zwierząt. Poradnik dla mieszkańców i władz samorządowych, Federacja Zielonych GAJA, 2006 r. (www.gajanet.pl),
- Szymańska Elżbieta – Wpływ chowu trzody chlewnej na środowisko, Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Rolnictwo LXXXVII, Nr 540, 2006,
- Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Rolnictwa, Warszawa, 2004,
- Miłułka Mariusz - Charakterystyka technologiczna hodowli drobiu i świń w Unii Europejskiej, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2003.

SPIS TABEL, ZAŁĄCZNIKÓW

Spis tabel

<i>Tabela 1. Analiza merytoryczna raportu</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 2. Ogólna ocena ROŚ.....</i>	<i>27</i>

Spis załączników

- 1. Analiza akustyczna*
- 2. Analiza stężeń zanieczyszczeń*